ANUL I. Nr. 4 IUNIE 1934

VIAȚA ILUSTRATĂ

BALCIC:

Anul I — Sibiu, Iunie 1934 — Nr. 4

VIAȚA ILUSTRATĂ

Director: NICOLAE COLAN

TOT DESPRE TINERET

DIN CIULINI SMOCHINE?

Ecoul sinistru, stârnit de crima celor trei elevi dela Liceul „Lazăr" din Bucureşti, încă nu s'a stins. Fapta nevârstnicilor asasini continuă să preocupe intens opinia publică.

Am comentat-o şi noi, în numărul trecut al revistei noastre, arătând că ea este, măcar parţial, rodul unui sistem de educaţie şcolară, din care evanghelia lui Hristos e pe cale de a fi surghiunită. In acelaş timp am subliniat păgubitoarea influinţă ce-o au filmele cu eroii desprinşi din imunda obşte a borfaşilor, a bandiţilor, a criminalilor şi a tuturor căzăturilor morale, filme cari sunt o şcoală a tehnicei tuturor blăstămăţiilor pentru orice tinăr cu înclinări vrăşmaşe moralei publice şi ordinei sociale. Ele alcătuesc vitrina irezistibilă a celor mai variate şi a celor mai păgubitoare tentaţii îndeosebi pentru atât de impresionabilul popor al tineretului nostru şcolăresc.

Adăogaţi la şcoala banditismului cinegrafic opera de anarhizare sufletească a acelei „literaturi" pe care o varsă zilnic latifundiarii pistruiaţi ai hârtiei de tipar, şi veţi avea în bună parte explicaţia destrămării sufleteşti şi a degradării morale din care a izvorît crima celor trei liceeni, ca şi „loviturile", plănuite numai, ale colegilor lor din Iaşi sau de aiurea.

Dar cu aceasta n'am terminat. Căci o clipă nu ne-a trecut prin minte să aruncăm vina pentru anarhizarea sufletească a unei părţi a tineretului nostru, exclusiv asupra şcoalei, cinematografului şi presei lucrative.

Dimpotrivă, socotim că cea mai mare vinovată este însaşi viaţa publică şi atmosfera morală pe care o creiază aceasta şi'n care e sortit să trăiască, fatal, şi tineretul nostru.

Ori este limpede, că'n domeniul educaţiei morale nimic nu lucrează cu putere mai irezistibilă, ca pilda, ca exemplul celor mari. Moralitatea practică este contagioasă, ca şi imoralitatea.

E cazul, cred, să ne întrebăm, ce privelişte morală oferă viaţa noastră publică tineretului nostru? Răspunsul este desnădăjduitor. Pentrucă arivismul, lăcomia, parvenitismul, lenea, frauda, sperţomania, cu un cuvânt epicureismul fără scrupule, nicăiri nu şi-au găsit un sol mai prielnic decât în viaţa noastră publică. Evident toate aceste păcate sociale cari animă viaţa noastră publică şi cari se practică cu o incomparabilă frenezie, îmbie unora putinţa unui traiu mai uşor şi mai confortabil. Dar în acelaş timp ele răpesc altora putinţa unei vieţi demne şi creiază în felul acesta inevitabila tensiune dintre cei dintâi şi cei din urmă, tensiune care-i izvorul tuturor prăbuşirilor morale şi al revoluţiilor sociale.

Ce-ar putea învăţa tineretul nostru din acest tablou al desmăţului vieţii publice? Ce învăţături ar putea el scoate pentru sine din această privelişte elocventă, dacă nu învăţământul adaptării ce i se impune cu o putere irezistibilă?

Faţă de această privelişte concretă, care-l obsedează în fiecare clipă, orice povaţă, orice îndrumare teoretică este neputincioasă. Fiindcă dacă vorbele elocvente şi sincere *mişcă*, exemplele concrete *cuceresc*.. Şi pe omul vârstnic, dar mai ales pe copil.

Şi atunci de ce ne mai mirăm că povaţa nu mai prinde? Că eforturile părinţilor şi ale profesorilor rămân adeseori sterile.

În familie, la şcoală, sau la o conferinţă, îi spui tinărului să fie cinstit. Dar el ştie din viaţă că „dreptul umblă cu capul spart" — şi vrea să-şi păstreze capul citov.

Îl dăscăleşti să nu fure — şi el se gândeşte la excelenţe, cari, adevărat că nu fură, dar iau comisioane de zeci de milioane.

Îl îndemni creştineşte să fie milos faţă de cei năcăjiţi — şi-ţi aruncă'n nas pilda unui director general care nici nu i-a răspuns măcar unei orfane (şi de tată şi de mamă) care-i solicita un post.

Îi ceri să fie patriot — şi el ştie bine că atâţia „exponenţi" ai vieţii publice nu sunt patrioţi decât în discursurile electorale.

Îl povăţueşti să fie gata de jertfă pentru naţie — când el ştie bine, cât de „naţionale" sunt pactele electorale ale partidelor, cât de „naţionale" au fost „cauciucurile" misterului Skoda şi cât de mari ro-

mâni sunt toți „palaelibușii" aceleiași afaceri patriotice.

Il inviți creștinește să meargă la biserică, par'că el n'ar ști că miniștrii și prefecții nu sunt vizibili în lăcașul Domnului decât la ziua M. Sale Regelui și la 10 Maiu — pentru a-și expune decorațiile și a-și plasa un discurs scăldat în sudori...

Nu mai continuăm.

Viața publică, trebue să se purifice, dacă vrea să dea pildă bună generației tinere și să se integreze în strădania educativă a familiei, a Bisericii și a școalei. Fiindcă dintr'un climat social viciat nu poate răsări un tineret cu sufletul sănătos, după cum nu poți culege „smochine din ciulini", ca să pilduim adevărul cu un cuvânt din Scripturile sfinte.

Iar această purificare nu se poate face decât reașezând pe Hristos în centrul vieții noastre publice. Fiindcă el a dat cea mai cuceritoare pildă de jertfă. Evanghelia lui este în stare să înoiască sufletele, și prin ele însăși viața, după cuvântul care rămâne în veac: „Iată, eu înnoesc totul".

NICOLAE COLAN

RECTIFICĂRI

Impărăteasa Teodora a Bizanțului

Citesc în ziarul Universul din 15 Februarie a. c. că editorul Ignatz Herz din București, continuă să inunde piața cu fel de fel de publicații pornografice. După „colecția celor cinsprezece lei", a inaugurat, mai nou, o alta. E vorba de ceva romane populare (?), ce cuprind viețile „amantelor celebre". Bun psiholog, cum este, acest editor prea mult răbdat cu taraba lui tocmai în mijlocul Capitalei, și-a făcut socoata, desigur, că pentru a avea succes în lumea celor fără căpătâiu și fără îndrumare, unde literatura editurii de pe Dâmbovița se cumpără și se savurează copios, trebue, cu fiecare nouă serie de publicații, să mărească doza de sensațional. Și, cum dela o vreme pentru un editor atât de „harnic" ca el subiectele încep să se cam epuizeze, a decis, să „confecționeze" un roman de enormă sensație, decretând pe sfânta împărăteasă Teodora a Bizanțului, nici mai mult nici mai puțin decât o „amantă celebră". „Universul" — subliniez cu bucurie aceasta — condamnă în cuvinte tari, pe prima pagină, nelegiuirea. Intrucât acesta e abia al doilea volum din colecția amintită, editorul-negustor promite să ne dea și alte surprize, de proporții mult mai largi ca aceasta. Cu ce le stăm împotrivă?

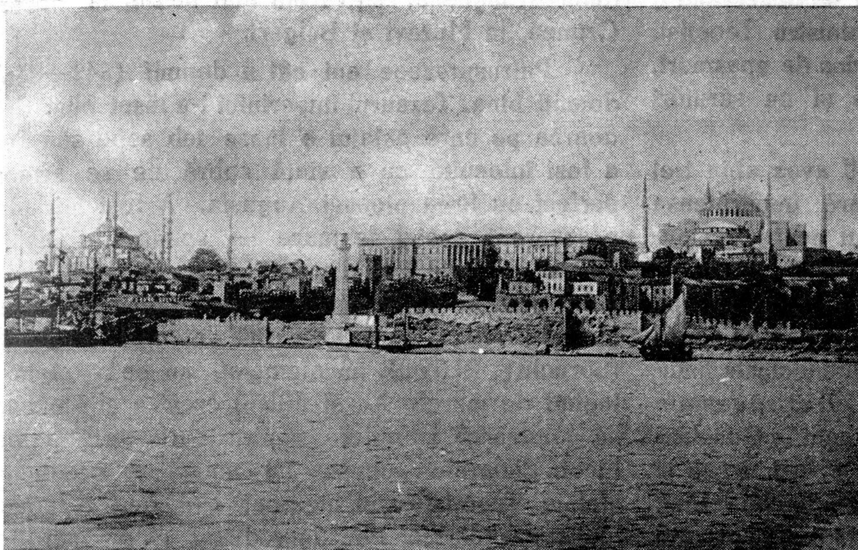
Guvernul țării anunță cenzură pentru filmele de cinematograf, la cari va adăuga, credem, și cărțile păgubitoare de suflet și deci direct vinovate de atentat la morala publică. In alte părți, se face ceva mai mult și mai bun. Sub noul regim, în Germania mântuită, cărțile de calitatea aceasta au fost conduse cu alaiu la rugurile improvizate în piețele publice și date focului să le mistue.

Noi, consecvenți preocupărilor acestei reviste, facem ce putem: semnalăm nelegiuirea, plângem pe bietele victime ce se adapă din izvorul dătător de moarte sufletească al acestor cărți și ne răfuim cu furnizorii lor, arătând adevărul — nu cu argumente mânioase, ci cerând cuvântul științei, în speță: al istoriei. Știm însă că în capul băieților de prăvălie improvizați în furnizori de merinde spirituală pentru marele public, cuvântul științei nu se aude. Pentrucă știința-i seriozitate și-i trudă; știința-i apanagiul spiritelor de elită: se face greu și se „desface" — cum ar zice Herz și soții lui — și mai greu decum se face și în consecință, promovează foarte anevoios umplerea rapidă și sigură a buzunarului. Și fiindcă negustorii pomeniți nu se lasă convinși decât de argumente fizice ca: crematiunea cărților compromise, răsturnarea tarabei și expulsarea, soluții, cari azi nu sunt cu putință de aplicat, ei vor mai continua încă multă vreme urâta și rentabila lor meserie în atât de îngăduitoarea țară românească. Este însă o anumită pătură socială care nu rămâne nesimțitoare la această vădită tentativă de înceată asasinare morală a păturii de jos și a celor tineri (pe cari îi păgubește în primul rând literatura ieftină) și prin ei asasinarea morală a țării, mai cu seamă că acest ignobil magnat al tiparului merge cu îndrăzneala până acolo, încât recomandă la oameni învățați și serioși ca să scrie și cum să scrie. (Pe un domn profesor doctor în teologie care căuta un editor să-i tipărească Cugetările lui Pascal în românește, Ig. Herz l-a „sfătuit" cu incontestabila-i competență în materie (?) să scrie un roman de senzație sau cam așa ceva, pe care l-ar tipări bucuros fiindcă... are căutare).

Acest urât incident care s'a produs tocmai în vremea când Biserica noastră sărbătorea Dumineca ortodoxiei și Frăția Ortodoxă Română un an de când a luat ființă, m'a determinat să schițez nu atât istoria, cât portretul sfintei împărătese Teodora a Bizanțului. Și fiindcă meritele ce și-a câștigat cu restabilirea sfintelor icoane — pentru care fapt Biserica ortodoxă a trecut-o în rândul sfinților — sunt prea bine cunoscute, voiu stărui asupra ceeace a fost sfânta Teodora ca *femeie* și ca *împărăteasă*, așa cum reiese din operele profesorului de istorie bizantină dela Sorbona (Paris), Charles Diehl,[1] ultima autoritate în materie.

---

[1] Ch. Diehl: *a)* Figures Byzantines — première série — éd. 11. A. Colin; Paris, 1930; pag. 133—156.
b) Histoire de l'Empire Byzantin; A. Picard; Paris, 1924.

Constantinopolul

In Bizanţ, la anul 829, Impăratul Teofil (828—842), ultimul iconoclast, penultimul isaurian, îşi căuta o soţie. Potrivit uzului curţii bizantine hermeşii împărăteşti, împrăştiaţi prin întreg imperiul au strâns la curte pe cele mai frumoase şi mai alese fete din care apoi, împăratul avea să aleagă pe Augusta. La prima alegere, împăratul s'a oprit asupra a şase candidate. Neputându-se decide, amână alegerea pe ziua următoare, când, ca un alt Paris din Troia, purtând un măr de aur în mână, Teofil se înfăţişează în sala de recepţie. El se opri mai întâi înaintea unei fermecătoare fete, de familie aleasă, pe nume Casia. Puţin tulburat şi neputând să angajeze o discuţie potrivită, Teofil, sentenţios, adresă Casiei un compliment cam nepoliticos: „Femeea este aceea prin care a venit în lume tot răul". Casia, spirituală şi stăpână pe sine, ripostă: „Da, însă tot femeea este aceea prin care ne vine tot binele". Proorocia aceasta, care se împlini în opera rivalei sale alese, pe Casia o costă scump. Teofil, mânios, îi întoarse spatele şi dădu mărul de aur altei candidate, deasemenea foarte frumoasă, care se numea Teodora. Casia, după un obiceiu „foarte bizantin" intră într'o mănăstire, unde se consolă compunând poeme religioase şi epigrame profane cari au ajuns până în zilele noastre şi nu sunt de loc lipsite de interes.

In acest timp fericita ei rivală, Augusta Teodora, era încoronată cu mare pompă în biserica Sf. Ştefan, iar familia ei, conform obiceiului, intra în cele mai mari onoruri.

Tânăra Augusta era o asiatică, născută în Paflagonia, fiică a unor modeşti funcţionari, foarte pioşi şi foarte ataşaţi la cultul sf. icoane, contra cărora succesorii împărătesei Irina (797—802) au reînceput persecuţia cu mai multă furie decât înaintaşii lor. Crescută într'un astfel de mediu, noua Augusta Teodora, era, natural, evlavioasă şi foarte respectuoasă faţă de sf. icoane.

Soţul său, împăratul Teofil, aprig persecutor al sf. icoane, era mai neînduplecat decât înaintaşii săi. Cum era un om aspru din fire, când îşi încrunta sprâncenele şi se răstea la femeea sa, Teodora n'avea la ce mai insista să-l convingă sau să-l înmoaie şi era astfel obligată să-şi ascundă sentimentele ce le nutrea pentru sf. icoane. Totuşi, de ele nu se lăsă. Işi ascundea sf. moaşte sub îmbrăcăminte, iar sf. icoane proscrise, în nişte lăzi pe cari le păstra, luând cele mai delicate măsuri de precauţiune, în apartamentul său privat, unde se ruga pe ascuns înaintea lor. Fireşte, aceste secrete exerciţii de pietate erau împreunate cu oarecari primejdii, dată fiind asprimea împăratului. Intr'o zi bufonul palatului o surprinse rugându-se pe ascuns înaintea sf. icoane. Foarte curios, întrebă ce sunt lucrurile cari absorbeau într'atâta atenţia Augustei.

„Acestea sunt păpuşile mele; sunt foarte drăguţe şi le iubesc mult" — spuse împărăteasa. Bufonul vorbi şi împăratului de „păpuşile" împărătesei. Ghicind de ce-i vorba, sculă întreg palatul cu gălăgia ce făcu. Dar, în cele din urmă, Augusta îl convinse că ar fi fost altceva decât icoane.

In vremea aceasta, dispoziţia în favoarea sf. icoane, în societatea înaltă, era generală. (In popor, nu mai încape vorbă). Chiar mama împăratului, Eufrosina, în mănăstirea unde se retrăsese de bună voe, nutrea aceleaşi sentimente cu Augusta. Ori de câteori fetiţele împăratului o cercetau, ea le vorbea de sf. icoane. Impăratul bănuia şi de aceea încerca adeseori să scoată ceva dela copilaşi, lucru ce-i izbuti într'o zi. Cea mai mică dintre prinţesele imperiale, dupăce spuse tatălui ei ce daruri a primit dela bunica ei, adause că mamăsa mare avea o ladă plină de păpuşi frumoase pe cari adeseori le punea la fruntea ei şi a surorilor sale şi le făcea să le îmbrăţişeze cu evlavie. Impăratul, furios, opri pe fetiţe să-şi mai caute bunica.

La 842, aflându-se pe patul de moarte, împăratul Teofil ceru Augustei şi primului-ministru Teoctist jurământ, că nu vor schimba politica sa şi nu se vor atinge de patriarhul Ioan, principalul său inspirator în lupta iconoclastă. „Rareori — spune Ch. Diehl — o atât de supremă precauţiune trebuia să fie mai inutilă". Inainte chiar de a-şi da sfârşitul —

c) Byzance — Grandeur et décadence — Flammarion; Paris, 1930. La cari mai adaug recenta lucrare:

d) Eugène Mercier. La spiritualité byzantine; Du Cygne; Paris, 1933.

spune E. Mercier (op. cit. pag. 104) — observând o medalie sfântă pe pieptul primului-ministru Teoctist, împăratul iconoclast o apucă şi, cuprins de spasmuri, o acoperi apoi cu lacrimi de căinţă şi cu sărutări cucernice.

Fiul şi succesorul său Mihail III avea abia trei ani. Augusta Teodora, ca odinioară împărăteasa Irina, luă frânele imperiului. Curentul pentru restaurarea sf. icoane creştea. Palatul şi înalţii demnitari, erau cuceriţi demult. Augusta, personal, se ştie ce sentimente avea. Se găsea deci toată lumea de acord să pună capăt celei de a doua crize iconoclaste inaugurate de Leon V Armeanul (813—820) şi *să restaureze ortodoxia*. Un sinod a fost convocat la Constantinopole. Patriarhul iconoclast Ioan a fost depus şi înlocuit cu Metodie, una din victimile regimului trecut. Cultul icoanelor a fost restaurat, exilaţii şi proscrişii rechemaţi şi primiţi cu triumf, cei închişi au fost eliberaţi şi onoraţi ca martiri, pe pereţii bisericilor picturile pioase reapărură şi din nou, ca'n vremurile bune, deasupra porţii palatului imperial icoana Mântuitorului, aşezată la loc sărbătoreşte, arăta sentimentele celorce locuiau într'ânsul. Iar în ziua de *19 Februarie 843* s'au făcut slujbe pompoase cari au strâns laolaltă clerul, curtea şi poporul. O noapte întreagă, în Biserica Blahernelor, pioasa împărăteasă se rugă alături de preoţi. Iar dimineaţa, o procesiune măreaţă se făcu pe străzile oraşului. In mijlocul episcopilor şi călugărilor, aclamată de mulţimea entuziasmată, Augusta mergea dela Blaherne la Sfânta Sofia pentruca în acest „edificiu admirabil şi divin pe care mânile lui Dumnezeu l-au ridicat într'un mod miraculos ca prima şi ultima sa operă, biserică neimitabilă, imagine terestră a cupolei cereşti" (Nichita Acominatul), să aducă mulţumită Atotputernicului pentru cele ce le făcuseră.

Aceasta a fost sărbătoarea Ortodoxiei, pe care biserica noastră o sărbătoreşte cu cinste, până azi, în prima Duminecă a sfântului şi marelui post.

„Revoluţia" aceasta, aduse înşişi morţilor partea lor de biruinţă. Osemintele iluştrilor luptători pentru icoane, Sf. Teodor Studitul şi Patriarhul Nichifor, cari au suferit atâta pentru credinţă şi au murit în exil, au fost aduse cu triumf în capitală şi depuse la Biserica Sf. Apostoli. Evlavioasa împărăteasă izbuti — şi aceasta a fost o mare bucurie duhovnicească pentru ea — să convingă clerul să ierte pe soţul său iconoclast şi să facă rugăciuni către Dumnezeu, pentru el.

Foarte mulţumită de a fi putut restaura ortodoxia din acelaş zel de pietate, ea combătu violent pe ereticii Pavlicieni, somându-i să aleagă între îndreptare şi moarte. Acelaş zel pios ce-o însufleţea, a inspirat Augustei fericite iniţiative. Ea a fost aceea care a pus bază marei opere misionare ce avea să ducă Evanghelia, câţiva ani mai târziu, la Hazari în Crimea, la Moravi şi Bulgari.

Patrusprezece ani cât a domnit (842—856), a domnit bine. Tezaurul imperiului l-a lăsat plin. Splendoarea pe care palatul o luase sub soţul său Teofil, a fost înlocuită cu o viaţă sobră ce se armoniza perfect cu firea pioasei Augusta. A fost într'adevăr o suverană destul de mare — spune Ch. Diehl — lăsând laoparte intrigile dela curte şi rivalităţile din palat gata să se nască prompt sub domnia unei femei şi dacă n'ar fi avut acel fiu deplorabil Mihail III (poreclit: Beţivul), un afemeiat, un beţiv şi-un nelegiuit de marcă. Acest Mihail creştea şi începea să se gândească la putere pentru care nu era deloc făcut. Zadarnic augusta lui mamă şi credinciosul sfetnic Teoctistos au încercat să-i dea o educaţie aleasă; zadarnic l-au încredinţat celor mai iluştri dascăli ai vremii şi l-au înconjurat de cei mai buni camarazi (printre cari, legenda aminteşte pe Ciril, apostolul Slavilor), totul era degeaba: fondul la Mihail era rău. Toate păcatele Isaurilor păreau a se fi strâns să se răsbune în această imperială odraslă ce avea să fie capătul unei generaţii sfârşite prin moartea lui. Lupte, vânătoare, orgii, batjocorirea celor sfinte în procesiuni sgomotoase sub titlul că se amuzează, acestea erau ocupaţiunile lui şi săgeţile ce sfâşiau inima nefericitei mame. Gata la orice-i venea în cap, într'una din zile, Mihail îmbrăcă în rasă pe bufonul curţii, îl aşeză pe un tron alături de cel împărătesc şi apoi, chemă pe mamăsa, spunându-i că a venit patriarhul să o binecuvinteze. Pioasa femee veni şi îngenunche în faţa pretinsului patriarh. Descoperind nelegiuirea, în timp ce Mihail râdea satisfăcut de isprava lui, Augusta, disperată, îi spuse: „Ah, copil răutăcios! Dumnezeu astăzi şi-a luat mâna de deasupra capului tău". Insoţindu-se apoi cu nişte nemulţumiţi dela palat, între cari era şi ambiţiosul, foarte inteligentul şi profund imoralul său unchiu Bardas, fratele Augustei, pe care mai târziu Mihail III Beţivul l-a făcut cezar şi l-a asociat la domnie, au ucis mişeleşte în sala tronului, pe credinciosul sfetnic, Teoctistos. Augusta Teodora, înţelese că aceasta era o lovitură îndreptată împotriva ei: lipsind-o de cel mai încercat sfetnic, conjuraţii îşi făceau bine socoteala că i se vor ivi Augustei greutăţi în guvernare, cari forţat o vor duce la abdicare. Indignată de oribila crimă, Augusta refuză toate scuzele şi toate consolările ce i se aduceau şi cerea asupra vinovaţilor, şi îndeosebi asupra fratelui său Bardas, răsbunarea dumnezeiască. Prin această atitudine intransigentă, ea stătea de-a curmezişul ambiţiilor lui Bardas, care hotărî să se debaraseze de ea. Incepe prin a închide pe fiicele ei într'o mănăstire, socotind că Augusta nu va întârzia să le urmeze de bunăvoe. Nevoind să turbure imperiul printr'o inutilă rezistenţă, ea părăsi cu demnitate puterea,

dupăce remise oficial Senatului sumele pe cari buna sa administrație financiară le strânsese în visterie și își inchee cariera politică retrăgându-se în mănăstirea Gastria.

In această mănăstire, unde căută un adăpost, Teodora a trăit cu pietate, alături de fiicele sale, mulți ani, încă. Cu ea, cu fiul său mai precis, dinastia isauriană, uzată, luă sfârșit. Un viguros țăran macedonean, care deveni apoi celebrul împărat Vasile Macedoneanul, îi puse capăt.

Aceasta a fost Augusta Impărăteasă Teodora, pe care Biserica noastră a trecut-o în rândul sfinților. „Intâia între virtuți, scrie un cronicar al epocii, este să ai sufletul ortodox". Iar Ch. Diehl adaugă: Augusta Teodora poseda această virtute pe deplin!

Atena, Maiu 1934.

GRIGORIE T. MARCU

MUCENICII LEGII ROMÂNEȘTI

TĂIEREA BRANCOVENILOR

Era la Sfântă Măria anului 1714. Ceriul numai pânză de senin. Văzduhul numai aburi de miresme. Bosforul numai simfonie. Stambulul numai roi de flori. Și totuși, în ziua asta minunată, plângeau amar toate clopotele sfintei patriarhii din cetatea Chesarului Constantin celui creștin.

— De ce?... Pentrucă acum ține divan Sultanul Țarigradului pe țărmul Bosforului și de față's toate vârstele norodului. Și toți ochii sunt rotunjiți și toate urechile ascuțite, să vadă și s'audă totul.

— Ce, anume?... Tăierea Brâncovenilor.

Sultanul clatină poruncitor din cap și imbrohorul strigă răspicat:

— Să vină Brâncoveanu-Vodă, ghiaurul Valahiei!

Temnițerii înfățișară un rob înalt ca bradul, dar uscat ca un bolnav. Barba lui mare era toată încâlcită și trupul copleșit de rană ca pomii din miază-noapte, de mușchi.

— Cum te mai simți, Prinț de aur?... Pe la noi prin Stambulul împărătesc nu-i așa de bine ca'n castelul tău dela Potlogi!... Dar mătănii ai putut face mai multe decât în mănăstirea ta dela Hurez!... Aici, lângă altarul lui Mahmud!... Văd că te-ai și bătut de pietrii, pân' te-ai sângerat de-a binelea!... Bucură-te și te veselește, căci plata mare-ți va fi în ceriuri!... Și, ți-o primești îndată!... Uite, gâdele așteaptă gata...

— Moarte ghiaurului! răcnea turcimea înfuriată.

— Să piară trădătorul! urla gloata tulburată.

Sultanul făcu semn de potolire.

— Să vină prințișorii!

Temnițerii aduseră patru feciori ca patru copaci voinici.

— Care-i mai mare de zile?

— Eu.

— Cum te chiamă?

— Ca pe tatăl meu.

Constantin Brâncoveanu cu cei patru fii ai săi. Pictură murală (M-rea Horez).

— Tu ești prințul Vienei?

— Al țării Românești!

— Unchiul tău, stolnicul Constantin Cantacuzino, mi-a trimis un teanc de hrisoave. Printre ele am dat și de diploma asta. Citește-o! Cine iscălește?...

— Leopold, împăratul Austriei.

— Și, cui îi sună?

— Lui Constantin, fiul Brâncoveanului.

— Mai departe!

— Principe austriac.

— Cum?... Tatăl tău, sluga mea, iar tu principe austriac?... Nemernicilor!... Vă cutropesc îndată, vă strivesc, ca pe viermi, în picioare!

— Împărate, de dragul Țării și-al credinții...

Sultanul crâșnea din dinții lui mari și răcnea îngrozitor. Iar

privitorii strigau din toate părțile să stârpească pe ghiauri.

— Care-i al doilea?

— Eu.

— Cum te chiamă?

— Ștefan.

— Tu ești cneazul Moscovei?

— Nu.

— Vino mai aproape! Citește aici.

— Petru al Rusiei.

— Iar aici?

— Ștefan Brâncoveanul, cneazul Moscovei.

— Puiu de năpârcă! Te sugrum pe loc!.. V'am încălzit la sânul meu și voi ați vrut să mă răpuneți!...

— Împărate, mare-i dragostea legii și moșiei!...

Mulțimea urla tot mai turbată. Amenința cumplit, ca vijelia. Abia o potoli sultanul cu privirea lui încruntată.

— Care-i al treilea?

— Eu, cu numele Radu.

— Tu ești mirele?

— Da.

— Mireasa ți-e mlădiță Cantemirească?...

— Așa.

— Firește!... Căci trădătorul se lipește de trădătoare!...

— Nu!... Căci inima iubitoare caută inimă simțitoare!...

— Tu, Radule, după uricul ăsta, ești duce al Leșilor!... Iar mireasa ta, fiica lui Antioh și nepoata lui Dimitrie Cantemir, cari m'au tradat cu ticăloșie, este o cnezină moscovită!...

Te-oi cununa eu, băiete, c'o mireasă iubitoare, dacă-ți arde de dragoste!... Te-oi ferici acum pe veci...

Turcimea învolburată chiotea sălbatec și cerea să-i pună repede neveștejita cunună a veșniciei. Spahii semeți se avântau călări să facă rânduială și tăcere.

— Să vină cel mai mic!

— Eu sunt și mă numesc Matei.

— Tu ești dogele Veneției?

— Nu știu nimic.

— Dar știe vărul tău cel dulce, Ștefan Cantacuzinul, domnul cel de azi al Valahiei!

— Dumnezeu îmi vede inima. Spun a douaoară că nu știu nimic ... Poate să știe tatăl meu, ori frații mei cei mai mari.

Sultanul îl privi adânc în ochi. Limpezimea privirii și seninătatea graiului îi spunea că Matei mărturisește adevărul. De-aceea îi vorbi cu blândețe:

— Iată, Mateiaș, tu, cel mai mic, îmi pari mai puțin vinovat. De zilele tale mi-e milă. Te-aș ierta, dacă te-ai lăpăda de mincinoasa și trădătoarea lege a lui Hristos și dacă ai păși pe urmele proorocului nostru Mahmud...

Matei se'nfioră. Își aplecă îndată capul său spre piept și prinse a se gândi. Bietul tată, Constantin-Vodă, care vedea cu ochii sufletului moartea apropiată a copiilor săi dragi, se mâhni cumplit în inima sa, deslușind șovăiala lui Matei. Îi și grăi îndată:

— Fiul meu, iată toate avuțiile și orice ai avut, ai pierdut. Să nu-ți pierzi încai sufletul! Stai tare și bărbătește, dragul meu! Nu băga seamă, de moarte! Caută la Hristos, Mântuitorul nostru, câte a răbdat pentru noi și cu ce moarte de ocară a murit! Crede tare în Hristos! Nu te mișca, nici nu te clăti din credința creștinească, pentru viața și pentru lumea asta!...

Matei asculta cu luare aminte cuvintele înmuiate de durere, dar înțelepte ca de proroc și privind în ochii sultanului îi răspunse:

— Rămân creștin!

— Matei, îți întorn moșiile și castelul dela Potlogi!

— Rămân creștin!

— Matei, îți întorn și galbenii cei mulți!

— Rămân creștin!

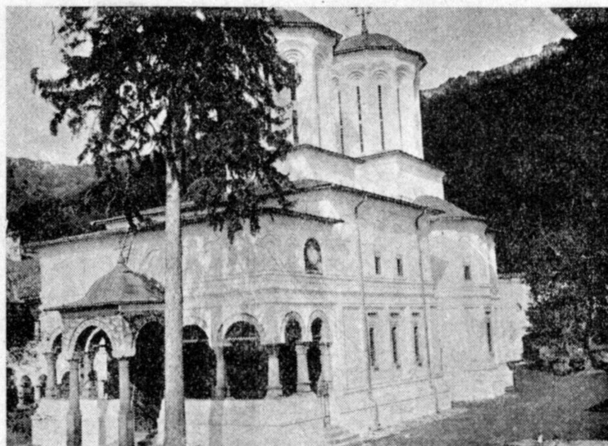
— Matei, îți întorn cu vremea chiar și tronul Țării-Românești!

— Rămân pe veci creștin!

— Călăi!... La muncă dar!... Să piară toți! Începeți cu vipera asta tânără!... Tăiați-i pe rând!... Lăsați în urmă pe blestematul ghiaur bătrân!... Să vadă cu ochii lui strivirea surcelelor sale afurisite! Să-i scalde picioarele lui nelegiuite sângele odraslelor lui afurisite! Să pătimească sufletul lui nemernic toată patima cu putință! Iar pe urmă să-și primească și trupul lui păcătos toată osânda cea vrednică!...

Călăii sângeroși își începură îndată slujba lor sălbatecă. Săbiile lor luceau... Capetele Brâncovenilor se rostogoleau... Trupurile lor se prăvăleau... Valurile sângelui cald abureau... Ochii tuturor creștinilor se umezeau... Iar clopotele sfintei patriarhii, amar plângeau...

A. NANU

Biserica Mănăstirii Horezu

SCHIȚĂ

ANIȘOARA

Doamna doctor își așeză mai bine ochelarii englezești, cu margini negre, pe nasul pronunțat, dându-ne putința să ne arate ochii-i plini de blândețe, măriți, ca o esență a bunătății — apoi spuse fiului ei: „Romeo! Stai liniștit pe scaun! Vreau să povestesc domnului ceva, o întâmplare neuitată, din viața mea de medic".

Romeo tăcu mâlc, știind că mămica se pricepe să povestească, iar cunoscutul mai vârstnic își ascuți și el urechea...

— Pe atunci eram doctoriță tânără, începu doamna. Imi făceam ucenicia. Trebuia să țin, câteodată, și serviciul de noapte, în spitalul din capitală... Lucram bucuros, fiindcă din dragoste față de meseria aceasta am ajuns la diploma de medic.

...Iți spuneam mai 'nainte că iubirea de mamă *nu* o puteți cântări nici odată, dumneavoastră, bărbații, oricât v'ați da osteneala să vă transpuneți în felul de cugetare și simțire al unei mame.

Nouă, mai cu seamă femeilor-medici, ne este mai mult dat prilejul să simțim durerea și bucuria unei mame.

Cazul concret, pe care vreau să-l povestesc, mi s'a întâmplat pe timpul unui serviciu de noapte.

Trecuse de miezul nopții, când aud soneria. Trăsura „Salvării" întră, în galop, pe poarta principală; sanitarii scot două tărgi, cu bolnavi; se grăbesc să le predea ascensorului; sala de operații se luminează imediat a *giorno*, cu puternice lămpi electrice, lăptoase.

Ce era? O fetiță se jucase, lângă mama ei, cu păpușa, s'a apropiat prea tare de aparatul la care mama încălzea cina modestă, a răsturnat — nefericita copilă! — spirtul pe hăinițele-i pline de volanuri și întreg trupul i-a fost într'o clipă numai o flacără.

Mama, disperată, a dat să stingă focul, fu cuprinsă și ea de flacări, încât amândouă au trebuit să fie aduse de „Salvare" la noi.

O singură aruncătură de ochi de specialist îți era de ajuns ca să prevestești: fetița nu mai are mult de trăit: peste trei sferturi din suprafața trupșorului ei de trei ani erau o rană. Ii erau ceasurile numărate. Mama, atinsă de foc numai parțial, era nădejde să scape, după o îngrijire de câteva săptămâni. In privința aceasta eram toți de acord, medicii și îngrijitoarele. Desprinsesem cămașa, prinsă de carnea trupșorului grăsuț, ca un pepene, al.. Anișoarei, fiindcă Anișoara o striga mereu pe nume mamă-sa, sbătându-se ca o leoaică, de dureri, și iscodindu-ne cu privirea, să citească verdictul din ochii noștri.

După ce le-am spart la amândouă bășicuțele

I. Reynolds. Miss Bowles

de pe piele, ca să se scurgă lichidul adunat, după ce le-am uns cu *ambrină* și după ce le-am dat injecții calmante pentru șocul nervos, întremare pentru inimă — le-am învelit pe amândouă în vată și-așa, bandajate, le-am adus, pe cât am putut mai bine, într'o odăiță, uite, cum e asta de aici.

Inainte de a sosi în odaie am avut buna ideie de a trezi pe un preot, pe preotul spitalului, care dete — fără să știe mama — ultima împărtășanie micuței. Fetița a înghițit-o fără de nici o greutate.

Minune! Capul Anișoarii n'a fost atins de flacări, îi mai păstra buclele aurii, tâmplele gingașe, născiorul fin și ochii unui copil precoce.

Cunoști portretul „Anișoara" de Grigorescu? Semăna cu ea!

Mama era nevasta unui funcționar dela Căile Ferate. Anișoara singura lor fiică. Funcționarul nu știa nimic. Trebuia să sosească abea pe la ora trei dintr'alt oraș, cu trenul, fiind în serviciu. Ce veste-l aștepta acasă!

*

In timp ce bărbatul lucra pentru ele, nevasta

și fetița zăceau în odăița de spital, sub îngrijirea noastră.

Pe mamă o cuprinseră aducerile aminte în mrejele lor.

Mi-a povestit ea mai apoi amintirile acestea, de aceea le pot depăna și eu în fața dumnitale.

O vedea pe Anișoara în vană, scăldându-se, lovind cu mânuțele și picioruşele ei durdulii în apa căldicică, isbucnind într'un: a! a! plină de fericire.

O zărea, în gând, mai mărișoară, gângurind întâiele cuvinte — firește: Ma-ma! Ma-ma! Ta-ta! Ta-ta!

Și se vedea mama, învățându-o pașii, îngenunchiată în fața Anișoarii, care se clătina, vrând să umble copăcel. „Adă-adă-adă!", îi întindea mama mânile și Anișoara cădea, mai apoi, în brațele ei, ca în rada unui port sigur, ca să adoarmă mai pe urmă, somn întremător, somn cu îngeri, somn prea-fericit, imaculat.

Iar stiletul prezentului înfigea în inima de mamă întrebarea: Cum? Fetița asta — Anișoara ta — să nu se mai poată bucura de viață?

O vedea pe Anișoara ceva mai mărișoară. Acum știa fetița ei cuvinte mai multe! Se pricepea să-și desmierde păpușile. — Odată, când a căzut de pe un scăunel, de era să se lovească, a dojenit-o mama pentru negrija ei și i-a dat una cu palma peste trupușorul ei, care, vai, acum era numai o rană!

Cum? Sufere, sufere Anișoara ei? se împlântă stiletul în inima mamii și — nebună de durere — voia mama să sară din pat, dar bandagele nu o lăsau.

Da, o vede pe Anișoara, iarăși, cum, din întâmplare, iară era să se răstoarne, ca altădată, de pe un scaun. Atunci a plecat buza Anișoara și și-a ridicat ochii — o, unde, unde sunt ei acum? Ce fac ei? De ce nu-i poate vedea mama? — și-a ridicat ochii Anișoara, plini de curăție sufletească și a întrebat, copilărește: „Na, *iară-s eu de vină?!* Iară mă bați?!"

Iară mă bați?! Trupușorul ei, bătut acum de joardele unei sorți maștere!

Mama delira. Ținând o mână, dreapta, lăsată jos, pe marginea patului, mama Anișoarei vorbea, râdea, din timp în timp, jucându-se. Cu cine se juca? Cu Anișoara! Trebue să fi fost veselă de tot, trebue să fi avut Anișoara gropițe posnașe în obraji — fiindcă mama o strângea, în gând, în brațele ei, o săruta și cu arătătorul dreptei par'că arăta pe unde se plimbă (după ce i-a amintit de Adam, de Eva) la gropița stângă a obrazului, apoi la cea dreaptă, apoi la gurița întredeschisă a fetiții, cu un „Michiri — pichiri — face *ham!*" Și râdeau par'că amândouă la gândul că degetul mamii a fost prins de dințișorii Anișoarei.. „Face ham! ham!".

...In sufrageria de acasă își aduce mama aminte că a rămas Coco, papagalul în culorile curcubeului, papagalul isteț, care, când se'ntoarce Anișoara dela „Grădiniță" și e întrebat: „Coco, ce faci?", răspunde, ca un filosof, scobindu-și ciocul: „Fac pe naiba ghem!" Ce s'a ști face acum Coco, singur în odae? Va întreba mereu: „Unde ești?"

...Dela o vreme am băgat de seamă că fetița respiră tot mai încet și mai încet. Se apropia desnodământul fatal.

Am ridicat ochii la îngrijitoarea de spital. Mă căutau și ochii ei. Din ochi ne-am înțeles: nu mai e mult! Și tot ochii s'au intrebat reciproc: Ce e de făcut? — M'am uitat la ceasornicul dela mână. Era spre patru. Tata trebue să fi sosit acasă. Aveam adresa lui.

Am făcut semn îngrijitoarei cu capul: apropie-te de gura mea! Urechea ei a prins atunci cuvintele: „Trimiteți după tatăl fetiții. Să vină mai repede!" — „Am înțeles", dete din cap, afirmativ, ingrijitoarea și — în timp ce fetița își trăia ultimele clipe ale viețușoarei ei de puișor golaș — ieși îngrijitoarea din cameră, în vârful degetelor, șoptindu-mi la ureche: „Va ține cel puțin o jumătate de oră până ce vine!" — Eu am ripostat, cu un svâcnit din cap: *am să țin piept cu jumătatea aceasta de oră!*

„Ce șoptiți acolo? De ce e vorba?", isbucni mama din patul ei, dar eu mă așezai, resolută, între patul Anișoarei și patul mamii, acoperind pe copilă cu spatele meu, destul de desvoltat, după cum vezi.

Cum stam așa, paravan între mamă și fiică, am căutat și eu un antidot împotriva... împotriva cui? a sentimentalismului? Nu, nu era sentimentalism! Era poate maternitatea, care se năștea și în mine, încă înainte de a avea pe Romeo al meu.

Monologam. Se silea să câștige putere asupra mea femeia-medic acum. Ca să nu mi se umezească și mai tare ochii, am aruncat privirea spre fereastră, spre bolta cerească. Erau acolo, sus, multe, multe stele, cari luceau, fără să aibă cunoștință despre durerea unei mame, dintr'un spital oarecare, pământean... Imi spuneam: în fiecare clipă se nasc mii de ființe omenești — în toate continentele — în aceeaș clipă își trag ultima suflare alte mii de ființe, ca Anișoara mea de aici. — Acum, în clipa de față, își petrec alții sgomotos, zănatec; își serbează mii și mii de părechi noaptea nunții... Neamul omenesc se plămădește neîncetat... Unii vin, alții se duc — flux — reflux — până când? *Nimeni* nu o poate prezice, *nici un pământean!...*

Am plecat capul spre Anișoara, am dus dreapta la mânuța ei, să-i pipăi pulsul, am purtat urechea la inima ei — Anișoara se stinsese tocmai, trecând cu sufletul într'o lume mai fericită...

Luminiță încă nu-i puteam da în mână — ar fi priceput mama. Va căpăta-o Anișoara în curând pe drumul de veci.

Am făcut semnul crucii, i-am adus mânuţele pe piept, am rostit un „Tatăl nostru" în surdină, în timp ce i-am închis ochişorii, cari nu mai aveau să râdă de aici înainte, bucurându-se la privirea păpuşilor. Par'că închideam şi eu ochii unei păpuşi mai mari.

M'am întrebat atunci: Oare cari flacări mistue mai tare pe mama Anişoarei — flacările de pe trup sau flacările din lăuntrul ei, din sufletul ei? Era cuprinsă de amândouă părţile.

Iar Anişoara asta — n'a primit ea o mare *graţie cerească,* să poată ea părăsi scoarţa noastră de pământ, *înainte* de a-şi întina sufletul cu toate răutăţile, cu toate stricăciunile omeneşti?

Mama se trezi din delir şi începu să se roage: „O, doamnă, ai milă cu mine şi lasă să-mi văd copila! Anişoaro! Anişoaro!"

„Spune un „Tatăl nostru", am înbărbătat-o eu pe mama".

„O să-i cadă bine fetiţii!"

Şi a rostit, mama cu jumătate de glas, un „Tatăl nostru", din adâncul inimii ei.

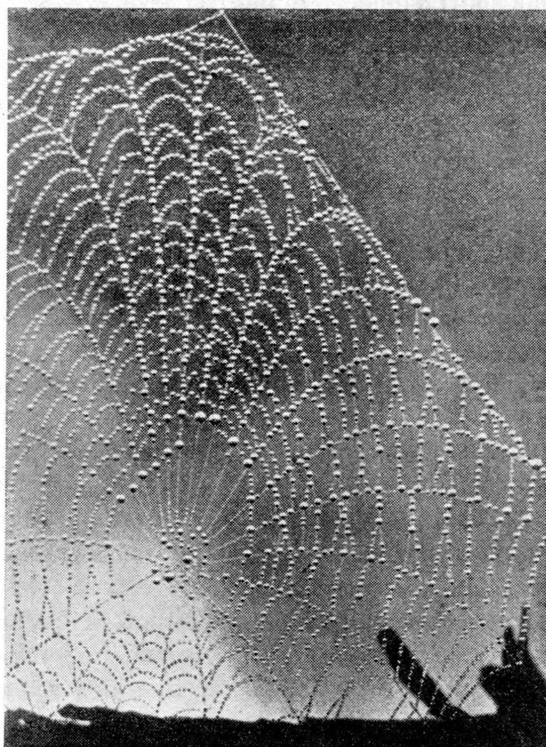
Nici odată n'am auzit rugăciune spusă mai straniu şi mai tainic!

Mai apoi a dat mama să se scoale.

„Nu! Nu e voie!", m'am grăbit eu, cu hotărâre, să o reţin. „Eşti bolnavă şi dumneata! Stai în pat! Altfel nu se va însănătoşi fata dumnitale! Îi trebue linişte. — Iacă — a adormit niţel. Nu-i strica somnul!"

Săvârşeam o *pia fraus.*

„Somn? Somn? Dar par'că nu respiră!"

Nu e salbă de mărgăritare, ci o pânză de paianjen admirabil împodobită cu lacrimi de rouă.

Mama adulmeca aierul şi nu prindea în pâlnia urechii nici un strop de sgomot de respiraţie. „O, Doamne, dumneata, doamnă nu ai copii?"

„Nu!"

„Atunci nu ştii ce înseamnă să ai copii! Am crescut-o pe Anişoara cum am putut eu mai bine. Este lumina ochilor mei! A fost sprintenă şi vioaie întotdeauna".

„Dacă-i vrei binele", minţeam eu, „las-o să doarmă".

Mama cerca să mă înduioşeze şi să-mi aducă mai aproape de suflet pe Anişoara ei şi începu să povestească, cu mult greu, ceva mai încet, ca să nu trezească pe copilă: „Doamnă... Sta aseară lângă mine şi se juca. Mi-a luat poşeta şi şi-a aninat-o de braţ, mi-a luat pălăria 'n cap şi umbrela 'n mână şi râdea... şi spunea, plimbându-se prin odaie: „Aşa merg doamnele! Aşa merg doamnele!"

Anişoara nu mai putea imita cum: „merg doamnele", Anişoara mea, urca acum, poate, colo, sus, tot mai sus, spre stele, — unde? unde pleacă *toţi* muritorii, odată şi odată, ori vreau, ori nu vreau...

Mama ei tresări. Nu mai era subjugată de farmecul scenei descrise. Îi bătea la poarta minţii gândul: şi pe fata *asta* o poţi pierde pentru totdeauna!

Cum? Anişoara ei să nu mai fie cu ei?! Ea, cu „ma-ma" şi „ta-ta"; ea, cu: „iară-s eu de vină"?; ea, cu: „michiri-pichiri, face ham"!; ea, cu papagalul Coco; ea, cu: „Aşa merg doamnele!" şi toate drăgălăşiile astea le adună acum mănunchi mama şi gândul că nu o va mai avea o îngrozeşte, îi porunceşte să-şi uite de rănile proprii.

— „Doamnă"!, întreabă ea, gândindu-se că a auzit odată că pelicanul îşi nutreşte copilul cu sângele propriu: „Doamnă, n'ar ajuta sângele *meu,* ca să scape Anişoara? Sau poate o parte din pielea mea?"

Am surâs îndurerată. Sângele ei! Trupul ei!

— „Taci, nu vorbi tare! Nu. Nu-i pot ajuta."

Am rostit cuvintele ultime *prea* tragic? Mama s'a smuls din aşternut şi-a dat bandajele la oparte, oricât de tari erau legate.

— „Doamnă! Dumneata *mă minţi,* da, *mă minţi*! Anişoara nu mai răsuflă! A murit, da, a murit!"

— „Taci! Am să chem, am să sun! Faci rău fetei dumnitale! O trezeşti. Am să duc pătuleţul ei într'altă odaie, dacă nu înţelegi. Trebue să odihnească".

— „Nu! Nu! Nu-i mai aud răsuflarea!"

Era să vină spre noi.

Mi-am adunat ultima energie de care dispuneam — am acoperit trupul fetiţii moarte şi am şuierat resolut, ca o poruncă, mamii zăpăcite de

glasul meu: „Să știi că *dumneata* ești ucigașa copilei dumnitale, dacă nu te culci îndată în pat!"

Desnădăjduită, a recăzut mama în pat...

* * *

Trecuse jumătatea de oră! Am auzit pași grăbiți pe coridor. Venea tatăl și soțul. Nu mai trebuia să fiu paravan între o fetiță moartă și între o mamă bolnavă! Am respirat ușurată.

Oricât mă vezi de sănătoasă la nervi, atunci, în jumătatea aceea de oră, mi s'a părut că am fost pusă la o *prea* grea încercare...

A venit bărbatul. Cu privirea împăenjenită, bietul — și el disperat de loviturile ce le primea dela soartă — dar, tot, bărbat, mai rezistent decât femeia sa.

Nu mai stărui la scena când mama a aflat că Anișoara ei este moartă. Graiul și talentul *cărui* scriitor ar putea descrie scena sfâșietoare? Oricât de mare ar fi scriitorul — ar fi palidă descrierea: maternitatea rănită!

... Peste trei sau patru săptămâni părăsea spitalul, palidă, slabă, o umbră de ființă omenească — mama, salvată de primejdia personală — sprijinită de soțul ei, care o ducea în căminul conjugal.

Ca să i se tămăduiască rana sufletului îi vor fi trebuit mamii ani...

... Romeo ascultase, ținând gurița întredeschisă și — când termină mama sa — se repezi în brațele ei.

HORIA PETRA-PETRESCU

TEATRUL NOSTRU

CERURILE SPUN

MISTER CREȘTIN ORTODOX

TABLOUL III

Cameră studențească, în Würtzburg

SCENA I

MELCHIOR, IACOBAEUS, ȘORBAN

MELCHIOR. Imi pare, prietene, că timpul ți-a răpit voioșia, care făcea din tine, cel mai bun tovarăș de petrecere... Ori ai îmbrăcat reverenda?..

ȘORBAN. Nu, Melchior... Imprejurările m'au împiedecat...

MELCHIOR. Admirabil! Atunci al nostru ești... Noi, după cum vezi, n'am îmbătrânit în ăști trei ani... Și azi cu aceeași pasiune discutăm pe Murner și ne entuziasmăm de Hutten...

ȘORBAN. Iată ce n'aș putea spune eu... Indepărtarea m'a făcut morocănos... Am uitat gustul cărților alese și am pierdut ardoarea polemicii... Vin din niște ținuturi...

MELCHIOR. Fără soare...

ȘORBAN. Triste... prea triste...

MELCHIOR. Soarele nostru te va desmorți, prietene... Berea e mai bună, de când Sigmund de Dietrichstein a înființat liga de temperanță... Discuțiunile mai înverșunate, de când cu Zwingli, Luther, Melanchton și Calvin... Cât despre fetițe... Ah... le-a reformat reforma... Pe vremea bunicelor, dragostea era un impuls al Evei, adică un păcat... azi e o predestinație, adică un har divin... Prietene, nici când n'a fost timpul mai potrivit petrecerii...

ȘORBAN. Vezi... eu nu sunt pus pe petrecere... O întâmplare fericită m'a adus aci, în cel mai scump oraș al hoinarei mele studenții... Dar azi, cu alte gânduri și altă răspundere... Insoțesc pe tânărul meu prieten...

MELCHIOR. Și el, și tu... amândoi fiți bineveniți...

ȘORBAN. El vrea să studieze...

MELCHIOR. Ii voiu fi mentor... Credincios discipol al lui Silenius, eu singur pot împăca pe Minerva „cea rea de clanță" cu sprintenul Eros...

ȘORBAN. Inafară de științele umanistice, el va trebui să lucreze și într'un atelier... E pasionat pentru pictură...

MELCHIOR. Perfect. Atelierul maestrului Krieger e lângă universitate... Acolo-i și Liza...

ȘORBAN. Liza?

MELCHIOR. Da, Liza... Nu te face... Iubita ta de acum trei ani... Liza... Cu ce bucurie va primi ea vestea cea bună!.. Nu că în ăștia trei ani ți-a purtat văduvie...

ȘORBAN. Incet, Melchior... Sunt sosit cu mare răspundere...

MELCHIOR. Răspunderea e o boală a închipuirii... dar care, din fericire, nu ucide pe nimeni...

ȘORBAN. Și eu am de studiat...

MELCHIOR. Prietene, studiul fără dragoste e ca vioara fără țimbal... N'are tact... Tactul inimii, iubirea ți-l dă... Apoi, studiul fără vin e sământă căzută pe piatră... „Toate le cântă Silenius și ecoul văilor le'nalță până la stele"*... Așa glăsuește Virgil...

ȘORBAN. Vine un timp și pentru cumpătare...

MELCHIOR. Te înșeli... Azi, oameni de știință, ca Paracels, recomandă vinul... și predicatorii, ca Luther, nu-l anatemizează... Văd că în curând, și eu voiu trece la reformă... De-acum însă mă duc... mă duc s'anunț fetele... Ne trebue una și pentru prietenul tău, Șorban... Ție, tot pe mica Liza...

---

* Traducere M. Strajan.. Mitologia greco-romană, G. Popa Liseanu.

iar lui, pe Brighit, cea fără suflet, nici credință... singura, care prin vicleşug şi patimă, i-ar putea înfrânge rezistența feciorelnicilor prejudecăți... (pleacă).

SCENA II

ŞORBAN, IACOBAEUS

ŞORBAN. Acelaşi neschimbat Melchior... Vesel, bine dispus...

IACOBAEUS. De bună seamă... nefiind preocupat decât de vieață... Jurist... Memorizând la iuțeală texte de legi, el nu poate fi zguduit de tragedia gândirii... De învățătura lui Copernicus, pentru care va să ai mintea sprintenă s'o adulmeci din aer, el n'a auzit nici cât un cantor de biserică... In filosofie crede că lumea a rămas la vechea dispută dintre nominalişti şi realişti... iar reforma, o tratează cu un prozit de cârciumă.

ŞORBAN. Ah, prietene... Ce nume scumpe îmi reînvie vorba ta erudită... Copernicus, Scot Erigen, Sfântul Anselm şi mai ales acel minunat Abelardus... Imi simt mintea pajişte înflorită după îngheț... Teoriile gânditorilor realişti, nominalişti, conceptualişti, s'au deşteptat la vieață... Apoi loviturile îndrăsneților reformatori, svâcnesc în inima mea... (tainic). Tata, înainte de moarte, a îmbrățişat credința lui Luther... Eu însă, nu. El din multe motive, nu mi-a permis. Mi-a lăsat cu limbă de moarte, de a cerceta şi a gândi... şi numai după aceea să iau o hotărîre... Iată dece, sufletul meu e atât de avid de cunoaştere... Vorbeşte, prietene, căci vorbele tale îmi primenesc sufletul...

IACOBAEUS. Sunt multe de povestit, Şorbanus... Am călătorit în ăşti trei ani, şi am studiat literile, filosofia, matematica şi medicina... Am ascultat la Tartaglia, rezolvirile ecuațiunilor de gradul al treilea, am văzut la Padua, pe Vesales demonstrând interiorul cadavrului de om şi am ascultat pe însuşi Paracels...

ŞORBAN. Ce frumos...

IACOBAEUS. Pretutindeni, însoțit de Berthold...

ŞORBAN. Berthold... Minunatul prieten... Ce păcat, că dela întoarcerea mea atât de rar l-am întâlnit.

IACOBAEUS. Azi, drumurile noastre se îndepărtează...

ŞORBAN. Nu mai sunteți prieteni?

IACOBAEUS. Prieteni, da... petrecerile şi cântările ne leagă... gândurile însă ne despart...

ŞORBAN. De ce?

IACOBAEUS. Fiindcă el, neştiind ce s'aleagă din învățăturile lui Paracels şi Cardan, s'a dat magiei...

ŞORBAN. Magiei?... A abjurat credința sa?... Atunci?...

IACOBAEUS. Nu te grăbi să-l condamni...

ŞORBAN. De ce?...

IACOBAEUS. După cum ți-am spus, împreună am frecventat universitățile... Pe amândoi, ne atrăgea minunatul studiu al medicinei, cât mai cu seamă, comentariul şi speculațiunile filosofice legate de această disciplină... Impreună am aflat marile descoperiri ale timpurilor... Insă aceste descoperiri, în chip deosebit au impresionat sufletele noastre... El, spirit cercetător şi naiv, vrând să adâncească materia, a crezut să-i descopere suflet...

ŞORBAN. Şi de aci magia...

IACOBAEUS. Iar eu, spirit metodic, matematic şi pozitiv, discipol întârziat al marilor Gerbert d'Avillac şi Roger Bacon... am adâncit sufletul, în spiritul acestor gânditori...

ŞORBAN. Şi ai găsit?...

IACOBAEUS. Materia...

ŞORBAN. Atunci sufletul... Dumnezeu...

IACOBAEUS. Prietene nu te speria... Azi mă țin de învățăturile lui Pomponazzi... ale admirabilului Pomponazzi... Deci cinstit îți mărturisesc: iată mai bine de un an, de când necredincios sunt...

ŞORBAN. Imposibil...

IACOBAEUS. Am trecut din credință în credință... Am fost protestant... M'am convertit cu un oarecare Calvin, în Svițera... apoi, am trecut la Socinieni, de dragul lui Michel Servet, un om care mi-a arătat sângele curgând în animale... Am combinat demonstrațiile lui Vesal cu experiențele lui Servet... Prin ele, căutând sufletul... Dar sufletul nu l'am găsit... deci nici pe Dumnezeu... (Intră Ion).

ŞORBAN. Opreşte...

SCENA III

IACOBAEUS, ŞORBAN, ION

ION (trist). Bunăziua, domnule...

IACOBAEUS. Bunăziua, colega.... sau camarade. Aci, nu suntem domni, ci tovarăşi...

ION. Bunăziua, Şorbane...

ŞORBAN. Bunăziua, Ioane... Tot trist?..

ION. Acelaşi dor...

ŞORBAN. Vizitarea oraşului nu ți-a dat nici o mişcare sufletului?..

ION. In închipuirea mea, am cunoscut alte clădiri mai frumoase... Cât despre grădini... Se pot ele asemăna, Şorbane, cu codrii noştri şi cu pajiştele rariştilor...

ŞORBAN. Dar minunatele picturi?..

ION. Nu-mi spun nimic... Chipuri reci...

ŞORBAN. Şi muzica?..

ION. Intr'o noapte, cântecul psaltirii mi-a logodit fiecare firişor al sufletului... Şi azi, nici o frumsețe străină nu-l poate înlocui...

IACOBAEUS. Colega, doar prin strădania sufletului, te poți ferici de marile dobândiri ale civilizației...

ION. Făptura îmi pare tăiată în lemn... Nimic n'o poate însufleți...

ȘORBAN. Și dacă eu voiu putea?.. Dincolo, în odaia ta...

ION. Ce-i?

ȘORBAN. Te așteaptă...

ION. Ce?.. Ce?..

ȘORBAN. Scrisori de-acasă...

ION (fericit). Scrisori... Unde-s... Unde-s...

ȘORBAN. La tine, pe masă...

ION (fericit). Scrisorile... Scrisorile... (iese).

SCENA IV

IACOBAEUS, ȘORBAN

IACOBAEUS. E tristă soartea acestui copil sălbatec...

ȘORBAN. Pe care am datoria să-l civilizez...

IACOBAEUS. Atunci trebue să purcezi energic... (revenind). Dar de fapt, pentru ce?..

ȘORBAN. Cum?.. Pentru ce să-l civilizez?..

IACOBAEUS. Da... Nu știu dacă nu-i mai bine, să-l lași așa sălbatec, neștiutor de orice... supus pasiunilor lui primitive și superstițiilor poporului său...

ȘORBAN. Nu... deoarece el e menit la mari înălțări...

IACOBAEUS. E bogat?..

ȘORBAN. Foarte bogat în domeniul său... Dar mai mult decât bogăția, documentele îl arată cu drept de tron, în țara Moldovei...

IACOBAEUS. Oh, atunci lucrurile se schimbă... Trebue să contribui și eu la deșteptarea sa...

ȘORBAN. Iți mulțămesc...

IACOBAEUS. Prietene, îți mărturisesc un gând, din care vreau să faci o taină...

ȘORBAN. Pe cuvânt de cinste...

IACOBAEUS. Doresc prietenia acestui om... fiindcă mi-i dor de o viață sigură... Am lipsă de un protector, care să-mi asigure pentru gustul meu, putința lucrului... Vezi, aci la noi, e mare teroare... Gânduri, ca ale mele, se plătesc cu capul sau cu rugul... Credințele sunt intolerante...

ȘORBAN. Încă?

IACOBAEUS. Da... de aceea, vreau liniște și siguranță pentru studiu...

ȘORBAN. O vei avea... Acest copil este admirabil... Cât despre credința lui, ea nu-i nici o piedică... Ea nu se opune la nimic... Vegetează de pe timpul lui Atanasie, Grigorie și Chrisostom... (intră Ion).

SCENA V

IACOBAEUS, ȘORBAN, ION

ION (vesel). Șorbane, Șorbane... ce bucurie!..

ȘORBAN. Cine-ți scrie?

ION. Imi scrie cămărașul...

ȘORBAN. Dela cine sunt veștile?

ION. Dela tata... E sănătos...

ȘORBAN. Numai de el îți vorbește?

ION (incurcat). Nu... și de ea... de Filofteia...

ȘORBAN. Ah, fata asta...

ION. Șorbane, pentru ce atâta înverșunare?..

ȘORBAN. Pentru că ea... ea și numai ea e pricina încăpățînării tale...

ION. Care încăpățînare?

ȘORBAN. De a mă privi, de a mă auzi, de a mă înțelege...

ION. Șorbane ești nedrept...

ȘORBAN. Și ce mai scrie?..

ION. Reverendul Szentiványi a pornit în țara Moldovei...

ȘORBAN. Iși poartă traista cu uneltiri...

ION. Și încă o bucurie, Șorbane... Biserica...

ȘORBAN. Ce-i cu ea?

ION (tainic). Biserica se ridică...

ȘORBAN. Au venit meșterii?

ION. Nu... Iată ce scrie în scrisoarea lui, Cămărașul... „Printr'o putere dumnezeiască, printr'o tărie dumnezeiască... Biserica cea urgisită se înalță singură, fără meșteri, fără mână de om"...

ȘORBAN. Ioane... Ioane...

ION. E o taină, Șorbane... „Ce putere folosește Dumnezeu ca să-și înalțe clădirea, nu știu spune... dar sigur este, că biserica înaintează... Iată, s'a închegat..."

IACOBAEUS. Colega, iartă-mă, intervin într'o discuție particulară dintre doi colegi... Nu-mi intră în fire... Dar acum, naivitatea ta e prea mare și îți vatămă deșteptarea sufletului... Cum îți închipui așa ceva?..

ION. La Dumnezeu, totul e cu putință...

IACOBAEUS. Nimic nu-i cu putință, ce depășește legile strânse ale observației și experienței... S'ar putea, ca meșteri tăinuiți de credincioși să lucreze noaptea... E o explicație... Dar ca singură să se înalțe o biserică e, sau basm, sau superstiție...

ION. Poate e basm, poate superstiție... dar poate și adevăr...

IACOBAEUS. Dacă e basm, lasă-l copiilor... iar dacă-i superstiție, distruge-o din sufletul tău... Altcum, de niciun folos nu-ți poate fi învățătura... Smulge superstiția, smulge...

(Intră Melchior și Berthold).

SCENA VI

ȘORBAN. Ah, bun sosit, prieteni... La timp cădeți... Spuneți voi... poate o biserică singură să se înalțe?..

MELCHIOR. Când sunt beat, da...

BERTHOLD. Da...

ȘORBAN. Berthold vorbește serios...

BERTHOLD. Serios vorbesc. Teoretic e posibil... Căci substanța e una... și alcătuită din inteligență, putere și materie... Inteligența fecundând puterea realizează orice formă posibilă...

IACOBAEUS. Asistăm din nou la una din ale tale demonstrațiuni absurde...

ION. Pe mine, mă iertați... Mă duc să răspund... Trunusul se înapoiază chiar azi... (iese).

ŞORBAN (către Berthold). Prietene, ne-ai făcut un mare rău...

BERTHOLD. Care?

ŞORBAN. Iacobaeus şi cu mine tocmai ne străduiam a scoate din capul acestui copil, superstițiile lui.

BERTHOLD. Prea bine... eu vă voiu ajuta...

ŞORBAN. Da... cu teoriile tale, nu faci decât să îngreuezi situația...

BERTHOLD (ironic). Am înțeles... eşti sub influența lui Iacobaeus... Nu-i nimic... Timpul va dovedi de partea cui e dreptatea... Ocultismul, prietene, e singura ştiință, ce poate vindeca, înălța şi perfecta un om, căci ea singură e depozitară al marelui secret al absolutului...

MELCHIOR (privind pe fereastră). Stați nu vă certați... Iată, jos au sosit...

ŞORBAN. Cine?

MELCHIOR. Soluțiile...

ŞORBAN (apropiindu-se). Liza...

MELCHIOR. Liza şi Brighit...

ŞORBAN. Ce-ai făcut... Ai chemat fetele...

MELCHIOR. Imi îndeplinesc datoria... Fiți fără grijă. Intelepciunea glăsueşte prin rostul meu, ca Minerva prin povața lui Mentor... (Intră Liza şi Brighita).

SCENA VII

MELCHIOR, ION, BERTHOLD, LIZA şi BRIGHITA

MELCHIOR. Fiți binevenite, păunițelor, în sombrul sanctuar al cavalerului rătăcitor, pe care sper cu ajutorul lui Bachus, să-l prefaceți în locaş de voluptoasă desfătare... Regret că n'am vin roşu, să fac o libațiune...

LIZA. Bună ziua, prietene... Bună ziua Sorbanus.

MELCHIOR. Hai, sărutați-vă...

LIZA. Vino 'ncoace, iubitule... Credincioasă ți-am fost trei ani, ca şi turturica, după părerea nelegiuitului Iacobaeus, nu după credința Sfântul Ambrozie... (se sărută). Sunteți gata... Să mergem... Dar nu văd pe prințul nou venit... cavalerul rătăcitor, pe care avem să-l sărbătorim...

MELCHIOR. Ss... E dincolo... (tainic). Prieteni, o mare datorie ni se impune...

LIZA. Să ne iubim...

MELCHIOR. Avem între noi, o fecioară de băiat...

LIZA. Jos fecioria... E o virtute sălbatică...

MELCHIOR. Trebue să-l facem să cunoască vieața...

LIZA. Ura!.. Trăiască vieața!..

MELCHIOR. Brighit, e rândul tău...

BRIGHIT. Intâi să-l văd...

MELCHIOR. E frumos...

BRIGHIT. Să fie pe placul meu... căci şi Gianleone-i frumos, dar când îl văd, cârcei mi se aşează pe pleoape, inimă şi unghii...

MELCHIOR. E pictor şi student...

BRIGHIT. Nu-i de-ajuns... Şi Gianleone-i la fel...

MELCHIOR (tainic). Copii... iată, planul meu... Să plecăm şi să-i lăsăm singuri...

BRIGHIT. Dar unde-i el?...

MELCHIOR. Alături... scrie...

BRIGHIT. Cui?

ŞORBAN. Unei iubite...

BRIGHIT. Atunci, e foarte bine... Incepe să fie omul meu... Prieteni plecați... şi ne aşteptați la „Cămila lui Abraham"...

ŞORBAN. Ah, vechea cârciumă!

LIZA. Tot acolo petrecem... (toți ies, afară de Melchior).

MELCHIOR (la uşe). Ioane... Ioane...

ION. (din cameră). Ce e?

MELCHIOR. Vino 'ncoa.

ION. Pentru ce?..

MELCHIOR. Vreau să-ți arăt ceva...

ION. Am de lucru...

BRIGHIT. Cheamă-l...

MELCHIOR. Vino... vino... N'o să-ți pară rău...

BRIGHIT. Cheamă-l...

MELCHIOR. Te aşteaptă cineva...

ION. Cine?

MELCHIOR. Un trimis al soartei...

ION. Cine?.. Vorbeşti serios?..

MELCHIOR. Vino, Ioane... că de nu...

BRIGHIT. Cheamă-l...

ION. Nu vin...

BRIGHIT. Cheamă-l...

MELCHIOR. Te aduc cu forța... aşa-i obiceiul pe la noi...

ION (râde). Nu mă tem de forța ta... A mea e mai mare...

BRIGHIT. Cheamă-l...

MELCHIOR. Dacă nu vii, să ştii că stric pentru totdeauna prietenia cu tine... şi de-a-pururi, nu vei cunoaşte fericirea beției şi dulceața cântecului...

ION (vine râzând). Fața de aşa amenințare, nu am ce face... (apare şi dă ochi cu Brighit).

MELCHIOR. Uf!.. pui de urs... greu ieşi din bârlog. Dar acum te-am prins... Ai intrat pe mâna dresorului... Domnişoara Brighit Schneider... ea-dresorul... (către Brighit). Iți dau zece minute... apoi, cu el la „cânele lui Abraham"... Nu uita, profesoaro... ai o misiune din cele mai importante... (către Ion) bagă de seamă, elevule... arată-te demn... Şi acum, rolul meu e îndeplinit... (iese).

(Va urma) VICTOR PAPILIAN

VALORI CARI NU ÎMBĂTRÂNESC

Valoarea educației creștine

Sigur, că foarte mulți creștini chiar, își pun întrebarea la aparență îndreptățită, de ce mai vorbește Biserica creștină în general și Biserica creștină românească în special despre o metodă a ei proprie de a educa pe oameni, când sute de mii de profesori, de ziare și reviste și mai ales numeroase cărți vorbesc și scriu în toate amănuntele despre acest însemnat și necesar meșteșug.

Ce particularități prețioase mai poate oferi Biserica în privința educației, când atâția și atâția oameni de știință, caută și examinează pe toate fețele atât trupul cât și sufletul omenesc, dându-ne povețe pe bază de cunoștințe reale? Datorită acestei mentalități au fost atât de ușor suflate de pe fața pământului școalele noastre bisericești. Trebue să mă folosesc de o icoană, ca să demonstrez, că educația modernă, pe lângă toate silințele ei luadabile, nu va putea da acele rezultate fericite, în creșterea omului, pe care le-ar da Biserica prin școalele ei.

Este timpul înainte de sfintele Paști și femeile noastre lucrează cu mare zor, spoindu-și fațadele caselor în diferite culori. Una dorește să-și facă casa în roz, alta în albastru și a treia într'un galben ușor. Câtă bătaie de cap au bietele femei cu cântăreala și combinarea culorilor. Undeva, în dosul casei, un părete este martorele tuturor încercărilor. In fine, nici una dintre femei nu a reușit cum a crezut cu nuanța de culoare, dar este ceva apropiat de chipul pe care l-a dorit. Culorile au fost aci, alături de toate instrumentele necesare spoirii, numai un singur lucru a lipsit: inspirația artistului, care ar fi știut să combine culorile după dorul lui.

Acei înțelepți, cari cred că Biserica și-a trăit traiul când este vorba de educație, fac un lucru asemănător cu vopsitul femeilor, studiază, combină, analizează, sintetizează și la urma urmei totuși nu reușesc să deie gata pe omul pe care îl doresc.

Biserica prin experiența ei de sute de veacuri știe așa de bine, că nimic nu este mai nesuferit pentru ființa omenească, decât să mesteci în mintea și în inima ei așa cum amesteci într'un ciubăraș vopselele.

Noianul de cunoștințe fizice și psihologice folosesc prea puțin, dacă la baza educației nu zace ***răbdarea*** și ***iubirea***. Aceste două virtuți întruchipează pe artistul, iar cunoștințele de tot felul ale educatorului sunt numai vopselele diferite și necesare la pictarea tabloului. Copilul, parecă e înzestrat dela natură cu cel mai fin microscop care vede până în tainele cele mai adânci din inima educatorului. Ajunge o fărâmitură de vorbă, un gest făcut fără de voie, ca cel supus educației să-și piardă orice încredere în tine și să nu te mai urmeze.

Noul Testament ne arată atâtea suflete, cari după știința omenească de atunci și cea de acum ar fi trebuit socotite cu desăvârșire pierdute. Vameșul

Ieșind din biserică. Morlaca—Huedin

otrăvit complect de avariție, desfrânata care râdea de demnitatea femeiască, păgânul sutaș care era crescut și învârtoșat în concepția lui de viață păgână, tâlharul de pe cruce și toți îndrăciții sunt complect schimbați sufletește de Domnul nostru Isus Hristos. Nici o metodă omenească nu-i putea readuce la o viață sănătoasă și fericită pe acești nenorociți și totuși iubirea desăvârșită față de oameni a Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos i-a readus.

Valurile de ură, de neînțelegere, de răutate au mers furioase până la Crucea de pe Golgota și aci s'au frânt, ca de un dig puternic, și s'au întors blânde înapoi. Crucea, lemnul rușinei, a devenit lemnul de

adorație a sute de milioane de oameni. Dece? Fiindcă oamenii au simțit atunci și simt și acum, că de pe cruce le vorbește iubirea desăvârșită, caldă, înțelegătoare, iertătoare, iubirea, care se jertfește pe sine în toate clipele.

Misionarii între cele multe întâmplări ne povestesc și pe aceea, cum un negru din centrul Africei a răscumpărat din sclăvie pe alt negru care i-a omorât pe tatăl său. Intrebat dece a făcut lucrul acesta a răspuns numai atât: „Fiindcă așa învață Hristos pe carele îl iubesc".

Și este sigur că acest negru trecut prin toate școalele Europei nu făcea lucrul acesta, dacă nu avea școala lui Hristos.

Educația lumească incontestabil că dispune de atâtea mijloace minunate, dar adeseori scapă din vedere gingășia și sensibilitatea sufletului omenesc, cari joacă rolul principal în educație.

Educația creștină pe care o dă Biserica are particularitatea aceasta, că nu te socotește de educator și nici nu leagă de tine nici o speranță decât în măsura în care copleșit de iubirea creștină te-ai uitat pe tine și te apropii cu adevărat ca un frate de semenul tău. Principiul de bază al educației creștine îl formează cuvintele Domnului Isus Hristos „Iubiți-vă unii pe alții, precum v'am iubit și eu pe voi".

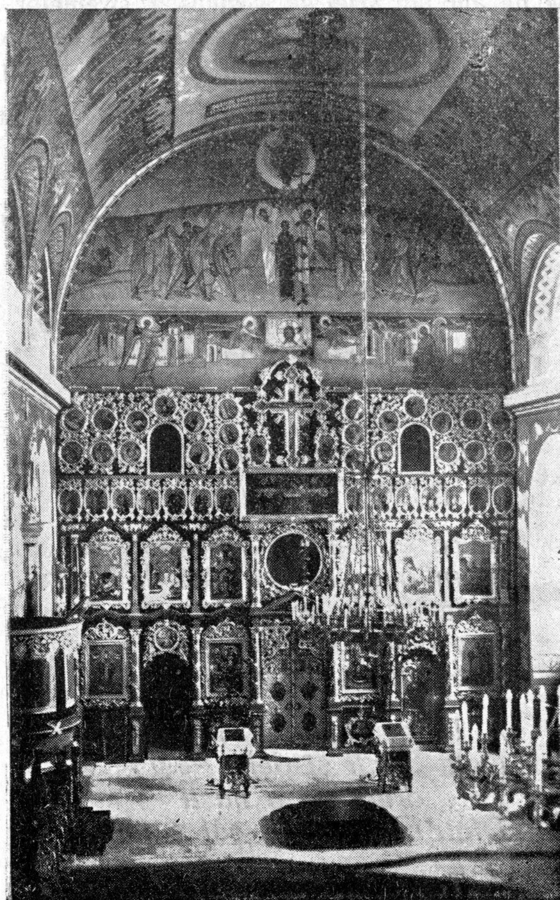
Educația lumească așază pe dascăl deasupra ucenicului și îi spune: „Tu trebuie să mă asculți pe mine, fiindcă îți sunt superior în toate privințele". Educația creștină așează pe dascăl lângă ucenic și îi spune: „Și eu sunt om ca și tine, om slab, păcătos, bătut de toate ispitele" și îl urmează pe dascăl pe lângă cunoștințe cu răbdare și cu iubire.

Biserica creștină în general — și cea românească în special — are convingerea filtrată prin zeci de veacuri, că iubirea în educația omului nu se poate înlocui prin nici un alt mijloc. De aceea ni se sfârșește inima de dor după călugări bine instruiți în științe, dar și mai bine întemeiați în iubirea lui Hristos, care ar face educația tinerilor noștri la vârsta cea mai periculoasă, când sunt în liceu. Sigur că nu putem deocamdată să cerem multe licee în ograda Bisericii, dar oricâte am avea, suntem convinși că ar zidi creștinește și românește sufletul tinerelor vlăstare ale neamului.

Prot. Dr. STEFAN CIOROIANU

LĂCAȘURI SFINTE

BISERICA DIN LIPOVA

Iconostasul bisericii ort. rom. din Lipova

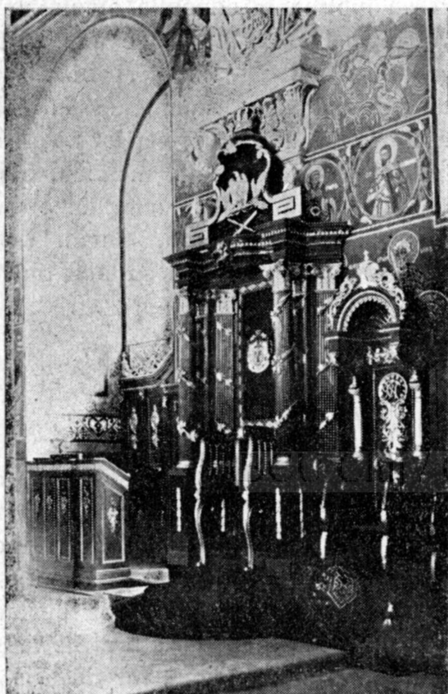
Orășelul Lipova este o străveche așezare de români. Amintirea lui cea mai veche o aflăm la anul 1245, când regele Ungariei Bela IV a refăcut aci o cetate distrusă de Tătari. Situată pe malul stâng al Murășului, Lipova a fost cu drept cuvânt numită „poarta Ardealului". De o parte a ei se întinde șesul mănos al Aradului și Timișului, iar de alta se ridică podgoriile și granițele dealurilor frumoase, printre cari curge pe o vale încântătoare Murășul liniștit. Acum hotar între câmpie și deal, altădată era punctul de întâlnire a civilizației apusene cu cea bizantină, precum și a luptelor dintre turci și unguri, dintre răsărit și apus. Din această încrucișare de aspecte geografice și influențe comerciale, răsboinice și culturale a răsărit o bunăstare materială din care a rodit aci actuala biserică monumentală, care a trecut peste tragedia trecutului și va mai înfrunta încă multe veacuri înainte.

Istoria ei, destul de puțin cunoscută, o putem reduce la următoarea inscripție, așezată deasupra intrării principale: „Această sfântă biserică, cu originea perdută prin veacurile XV sau XIV, s'a reparat în 1732 și 1797, iar în anul 1928 Ministrul Banatului Sever Bocu, respectând în ea trecutul, o restaură cu cheltuiala Statului român, mai temeinic și mai strălucit, în amintirea Serbărilor Unirii. Lucrările s'au terminat în zilele Maiestății Sale Regelui Carol II.

Biserica, odinioară catedrală episcopală, fu sfințită și predată destinației ei divine la 21 Decemvrie 1930.

Nu pentru noi, nu pentru noi, Doamne, străduitu-ne-am, ci pentru gloria Ta şi a Țării".

Biserica este expresia gusturilor artistice bizantine, strecurate în burgurile bănățene. „În toate vremile a fost o biserică de lux", dar mai ales după restaurarea din 1928, alăturea de catedralele dela Sibiu şi Cluj, este cel mai impunător monument arhitectonic şi artistic dintre toate bisericile Ardealului şi Bănatului. După exterior, afară de partea de sus a turnului, nu spune mult. Abia înlăuntru poți aprecia poziția şi valoarea ei unică între bisericile noastre.

Biserica din Lipova. Interior lateral

Întâi de toate impresionează zidurile cari au o grosime de aproape doi metri. Apoi pictura foarte bogată a bisericii. O parte este veche din veacul al 18-lea, lucrată de valoroşii pictori necunoscuți Nedelcu şi Ştefan Ponerchiu; alta este nouă lucrată de pictorii Brăescu, M. Râmniceanu şi Blendea. La fel se prezintă sculptura veche şi cea nouă lucrată de sculptorul bănățean Bosioc. Peste tot este un amestec de lucruri vechi şi nouă, adaptate stilului celor vechi. Pictură, sculptură, ferestrile cu vitraiuri, candele şi candelabre, tronuri, scaune, calorifere, instalația electrică şi lămpile, — toate poartă pecetea unei opere chemată să stârnească evlavie şi admirație, şi totodată să contrabalanseze influența mănăstirii călugărilor franciscani de peste Murăş, dela Radna.

Biserica are două rânduri de balcoane suprapuse, balconul deasupra fiind în legătură cu cele două galerii cari sunt săpate în zidul bisericii, dealungul, de o parte şi de alta. Este ceva original şi unic în arhitectura bisericilor noastre. Masivitatea şi grosimea zidurilor a putut permite ca să poată fi tăiate în zid galerii deschise spre interiorul bisericii printr'o serie de coloane arcuite, din cari, răzimat pe balustrade de zid, priveşti minunăția podoabelor casei Domnului, sau, aşezat pe scaun asculți taina credinței făcătoare de minuni.

Ctitorii şi ziditorii bisericii sunt necunoscuți. Planul ei de restaurare aparține arhitectului I. A. Popescu, delegat de Comisiunea Monumentelor istorice.

După părerea dlui I. Miloia, biserica a fost odată mănăstire, ceeace arată atât aşezarea ferestrelor, asemănătoare cu a mănăstirilor, cât şi pictarea la intrare a călugărului Pahomie, întemeietorul monahismului, iar pe laturea dreaptă a lui Teodosie.

In cursul timpului biserica a luptat cu valurile catolicismului agresiv şi, se presupune, că în veacul al 18-lea a fost şi moschee, mai apoi restaurată. Pe aici a trecut episcopul Sava Brancovici, dela Ineu, apoi călugărul Visarion în călătoria lui din 1744.

Aşa cum e, biserica astăzi reprezintă o splendoare, închinată lui Dumnezeu spre mântuirea poporului său binecredincios. „Măreață şi luxoasă, de o monumentală grandiozitate, această biserică va trebui să devină iarăşi, aşa cum a fost în vechime, locul de pelerinaj al credincioşilor ortodoxiei şi din trâmbițele de aur ale artei să vestească streinelor neamuri puterea de viață neştirbită a credinței noastre"...[1]

Il. V. FELEA

[1] Ion S. Udrea: Biserica gr. or. română din Lipova, monografie istorică şi artistică, Timişoara 1930.

Psalm de primăvară

A Ta e, Doamne, primăvara
Şi o propteşti pe munți de nea,
Ca pe-o aripă albastră.
Noaptea bați uşor din ea,
Şi cad flori:
Câte-o stea în câte-o glastră
De pământ înfiorat.

A Ta e, Doamne, primăvara,
Şi mi-o întinzi pe tăvi de soare.
O culeg de prin răzoare,
Şi-o beau de leac,
Căci plâng şi zac.

A Ta e, Doamne, primăvara
Dela Sânți şi dela Paşti.
Tu a dragoste o naşti
Dintr'un zâmbet, cât e țara.

A Ta e, Doamne, primăvara
Şi Răstignirea şi ocara.

NICOLAE VONICA

VRAJA MUNȚILOR SIBIENI

SCHITUL ȘI SANATORUL PĂLTINIȘ

„Munții noștri aur poartă". Așa spune cântecul bătrânesc, în graiul său tânguitor. Și are dreptate. În măruntaiele lor, munții noștri ascund bogății aproape fără seamăn.

Dar tot așa de prețioase și de inepuisabile sunt frumusețile munților noștri: fermecătoarele lor priveliști, cu piscuri până'n nori, cu prăpăstii ce par fără fund, cu zăpadă și flori, cu văi încântătoare, cu zvon de codru verde, cu cântec de fluier ciobănesc și ciripit de paseri. Iar peste toate acestea, soarele cu căldura și lumina pe care n'o mai îmbie cu atâta înviorătoare dărnicie decât în anumite regiuni ale Elveției!

Schitul Păltiniș

Năcazul e, că aceste frumuseți ale munților noștri sunt, în cea mai mare parte a lor, inaccesibile celuice vrea să le guste. Fiindcă drumurile bune, cari să ducă până'n creerii munților noștri, și casele de adăpost cari să îmbie sălaș plăcut celor îndrăgostiți de frumusețile firii — sunt destul de rare.

Păltinișul face o îmbucurătoare esceptie dela regula generală: Drumul dela Sibiu la Păltiniș se poate face cu trăsura în 5 ore, iar cu mașina într'o oră și jumătate.

Ce este Păltinișul? O adevărată „gură de raiu!" Așezat în munții ce se înalță maiestos deasupra fruntașei comune Rășinari, la o înălțime de 1400 metri, în mijlocul codrului de brad, el îmbie omului liniștea și sănătatea atât de necesare reconfortării sufletești și trupești. Iar sanatorul lui așezat pe coasta dinspre miază-zi a unei coline ferite de vânt și alintate ziua întreagă de razele soarelui, oferă oaspeților cel mai desăvârșit confort: conductă de apă în fiecare cameră, lumină electrică, sobă de teracotă, telefon etc.

La o sută de pași dela Sanator se înalță Schitul, cu o bisericuță de lemn, în care Dumineca și'n zilele de sărbători se fac slujbe dumnezeești și în care oaspeții și trecătorii își pot face, în deplină liniște, rugăciunile lor creștinești.

Păltinișul, cu Schitul și Sanatorul său, este un admirabil loc de întrămare a sufletului și a trupului deopotrivă.

— Când e mai frumos la Păltiniș — am întrebat odată pe ctitorul acestui nou așezământ al Bisericii?

— Atunci când ești acolo — mi-a răspuns înțeleptul ierarh.

Și avea perfectă dreptate. *N. C.*

Păltiniș: Casa de reculegere

N. B. Sezon de vară: Iunie— Septemvrie. Prospecte și informații la Consiliul Arhiepiscopesc ortodox român din Sibiu.

PENTRU SĂNĂTATEA SUFLETULUI

Câteva reguli de higienă morală

Defectele psihice (impresionabilitatea, frica, pesimismul, etc.) pe care le-am amintit în un articol anterior al revistei, pot fi remediate în total sau în parte prin: 1. Antrenarea la linişte sau calm. 2. Luarea de atitudini optimiste şi binevoitoare. 3. Educarea voinţei. 4. Săvârşirea de opere utile.

Antrenarea la starea calmă se obţine prin aceea că nu te laşi abătut de un accident, deprimat de vre-un lucru neplăcut, sau covârşit de nelinişte.

Prin urmare:

a) Să se evite cauzele excitaţiilor alimentare: cafea, ceaiu, alcool, abuzul de carne, de zahăr, de mâncări prea dese şi prea abundente, etc.

b) Să se evite cauzele excitaţiilor fizice: prea multul zgomot, viaţa mondenă, dancinguri, nopţile pierdute, abuzurile sexuale, etc.

c) Să se evite cauzele excitaţiilor morale: lecturi şi spectacole impresionante şi sensuale şi relaţiile cu prieteni prea nervoşi sau agitaţi.

De asemenea trebue să ne obişnuim cu suprimarea atitudinilor de preocupare, a mimicei neliniştite, a gesturilor de nerăbdare, etc. precum şi ori ce mişcare de prisos, cum ar fi baterea cu degetul pe masă, încrucişarea deasă a picioarelor, muşcarea buzelor, şueratul, etc. căci aceste acte fără scop nu fac decât să mărească enervarea şi să ne obosească.

d) Practica autosugestiunei.

Ştim că sugestiunea este de multe ori folosită pentru vindecarea defectelor la copii şi chiar la adulţi. Când un copil vicios nelinişteşte familia printr'un defect psihic, se încredinţează medicilor, — cari se ocupă cu stările sufleteşti — şi care de multe ori într'un somn provocat (hipnotic), îi sugerează idei şi sentimente care pot contraria viciul. Copilul ieşit din acest somn, execută numai actele sugerate. Această sugestie poate fi întrebuinţată şi în stare de veghe, dar poate fi exercitată de însuşi individul suferind. In acest din urmă caz poartă numele de autosugestie.

Iată cum se poate aplica:

Se scrie pe o bucată de hârtie mai multe formule cari exprimă calităţile pe care vrei să le posedezi. Inveţi pe de rost aceste formule. De exemplu un conferenţiar timid, care poate avea piedeci în vorbire, scrie formula: „Am încredere în mine, căci inteligenţa mea este desvoltată. Vorbesc în fiecare zi cu mai multă uşurinţă şi voiu interesa din ce în ce mai mult auditorul".

De multe ori pe zi, sau seara înainte de culcare, lungit în pat, păstrând o imobilitate absolută şi ţinând ochii închişi, repeţi de 10 ori sau mai mult cu vocea tare sau pe jumătate aceste formule.

Ideile străbat în subconştient. După câtva timp subiectul poate relua ocupaţiile, fiindcă creerul este pătruns de aceste idei.

Autosugestia trebue exercitată 15 sau chiar 30 zile.

Progresul îl poate constata cineva singur.

Creerul fiind organul care comandă funcţia stomacului, inimei, plumânului, etc. ori de câte ori una din aceste funcţiuni este tulburată, se poate ajunge la o îndreptare prin autosugestiuni optimiste, favorabile sănătăţei, date sub formula „merg bine".

Simplicitatea metodei face ca fiecare om să o poată utiliza. Mulţi însă fac numai încercări şi nu perseverează. Se cred prea bătrâni, sau cu o boală prea veche, ca să se mai poată îndrepta. Trebue însă să se ştie că creerul poate conţine încă zone neutilizate, şi prin sugestiuni se pot umplea deficienţele sau înlătura desechilibrul adus de diferitele defecte.

Creerul prezidă evoluţia şi planul de restaurare a organismului. Tendinţa la evoluţie şi la transformare ne este dovedită zilnic prin miraculoasele efecte obţinute în creşterea şi dresajul animalelor. Ştim cum crescătorul de animale parvine să modifice specia, temperamentul, aptitudinile, aşa precum horticultorul poate din o plantă sălbatică să obţină (după mai multe generaţii) una bună, cu mirosul parfumat şi culoarea superbă.

Tot aşa şi omul poate dobândi sigur şi repede, prin propria sa inteligenţă, ceeace doreşte, căci judecata îi permite construirea tipului cu care vrea să se identifice şi poate parveni la aceasta prin încredere, prin repeţirea actului, prin sugestie.

Cel ce doreşte deci să înveţe un meşteşug, trebue să aibă convingerea că va reuşi, să conteze pe succes şi să aştepte cu încredere.

Cineva se poate obişnui deci să fie calm, atent, energic, aşa precum învaţă vioara, limba străină etc. Doriţi să fiţi calmi, nu aveţi decât să vă sforţaţi a vă păstra (în izolare) calmul de 3—4 ori pe zi spunând de 50 ori: „sunt calm".

2. *Adoptarea optimismului.* Omul trebue să adopte o atitudine fizică, morală şi mintală aşa precum adoptă un gen de casă, un tip de îmbrăcăminte, o formă de cravată etc. Dacă vrei să te transformi trebue să te gândeşti la tipul ideal ce ţi l-ai imaginat. Acest tip optimist, care te face bine dispus, mulţumit, binevoitor, conciliant, politicos, gentil, te mulţumeşte sufleteşte şi face şi pe alţii fericiţi.

Optimismul în opoziţie cu pesimistul vede totul în frumos şi bine. El intră în armonie cu mediul încunjurător şi se pune de acord cu toţi. Tot el ajută buna funcţiune a organelor.

Omul binevoitor seduce şi antrenează incon-

ştient lumea. Un farmec se desprinde din ochii, din vocea din gesturile sale. Toată persoana lui răspândeşte o radioactivitate care te cucereşte. Cu cât cineva caută să-şi desvolte voia bună şi optimismul, cu atâta vede că-i dispar grijile, necazurile, suferinţele fizice. Gândirea devine din ce în ce mai vie, mai pătrunzătoare, iar plăcerile din ce în ce mai eficace.

Pentru a dobândi obiceiul de a vedea partea bună a lucrurilor, trebue să desfăşori la început oarecare supraveghere de sine şi această atitudine să o menţii şi să o repeţi cu timpul.

Repeţirea unui act creiază aptitudinea şi obiceiul care la început avea fragilitatea unei pânze de paianjen: sfârşeşti prin a deveni tot aşa de solid ca un cablu de fer.

3. *Educaţia voinţii.* A face un act de voinţă înseamnă a transforma o idee în acţiune. Perseveranţa este energia care exprimă continuitatea sforţărilor pentru ajungerea scopului hotărât.

Se spune de un om că este înzestrat cu voinţă atunci, când îndeplineşte tot ceeace a hotărât să săvârşească. Şi este dotat de energie celce nu lasă să i se modifice hotărârea de către oameni şi împrejurări.

Henri Morieu în lucrarea sa „Pentru reuşita fericire" zice, că celce ştie să-şi creeze o voinţă fermă şi inteligentă, ia un loc în rândul elitei omeneşti.

Se poate însă obiecta că pentru a dobândi voinţa trebue să ai voinţă. Este adevărat. Pentru aceea primii paşi ai voinţei se pot face încă tot prin autosugestie.

Voinţa permite să se realizeze o gândire a minţii; dar această gândire trebue să fie bună şi utilă, deci trebue să fie judecată. Voinţa deci trebue să fie inteligentă şi inteligenţa să se desvolte prin concentrare.

Concentrarea este calitatea minţii care permite să convergeze toate facultăţile spre un singur obiect, depărtând orice gândire străină, orice distracţie. Prin această concentrare se desvoltă memoria, judecata, deducţia, etc.

Un student care poate să lucreze într'o bibliotecă fără să ţină seama de ceice intră sau iasă, este un student înzestrat cu concentrarea minţii.

Ştim cum Arhimede, concentrat în soluţionarea unei probleme, fu ucis la asediul Siracuzei de un soldat căruia nu i-a dat nici un răspuns.

4. *Pentru a face operă utilă* nu este de ajuns să ai calităţi fizice, intelectuale şi morale, dar să şti să le aplici la ceva folositor. Buna reuşită este în raport şi cu serviciul ce-l poţi face altora, căci nu este posibil să fi util umanităţii fără sacrificiu. Odată lucrul efectuat, trebue să-l iubim şi să-i consacrăm ce avem mai bun în noi.

Din moment ce ne-am aplicat la ceva util prin repeţire, perseverenţă, etc. obţinem un succes, fiindcă lumea nu se poate lipsi de noi.

Dacă cercetăm originea celorce au devenit regii industriei şi finanţei, vedem că ei au debutat de sineşi în afaceri şi s'au făcut utili pe măsura mijloacelor lor. Au dobândit o competinţă în funcţiunile lor, încât patronii nu se puteau dispensa de serviciile lor şi i-au cointeresat în afaceri şi beneficii.

Pentru a fi mai complect în cele de mai sus, trebue să adaog că opera utilă trebue însoţită de entuziasm, de ideal, de o educare a gustului, de o admiraţie pentru tot ceeace este frumos, bun şi adevărat şi de o iradiere în jurul ei şi pentru folosul altora, căci nu poate fi fericire adevărată decât aceea care se poate împărţi şi cu alţii.

Dr. GH. PREDA
medic psihiatru, Sibiu

ÎNTRE APUS ŞI RĂSĂRIT

EROU SAU SFÂNT[1]

Există multe culori, dar o singură lumină; există multe stiluri, dar o singură artă; există multe moralităţi, dar o singură morală.

...Ceeace este bun într'o parte a globului pământesc, poate fi rău într'altă parte a lui; ceeace este corect într'un veac, poate fi privit într'altul ca nepotrivit.

Moralitatea este şi un fruct al datinei; iar datina apare ca un copil al geografiei şi istoriei, al climei, al religiei, al tradiţiei, al rasei.

Morala din sud, a ţărilor calde, este în multe puncte opusă moralei din ţările cu o climă temperată sau rece.

Morala din sud este mai mult contemplativă decât eroică, mai mult negativă, decât afirmativă, mai mult pasivă decât activă.

Idealul acestei morale nu este eroul luptător, ci sfântul care predică pacea, nu aspiră la forţă, ci caută armonia.

Precum *bărbatul răsboinic* este întruparea moralităţii nordice, idealul celei din sud rămâne *călugărul.* Să nu se creadă că în statul monahal ţinta este lupta cu sine, nu, lupta se înfăţişează numai ca un mijloc spre a ajunge la desăvârşita pace cu sine, şi cu lumea.

Omul care a ajuns la desăvârşirea şi idealul

[1] Este titlul unei cărţi de *Coudenhove-Kalergi,* editura *Paneuropa,* Viena—Paris—Lipsca. Autorul îşi propune să fixeze în cele 240 pagini ale cărţii sale, morala europeană a veacului al XX-lea. Dăm câteva fragmente din această lucrare.

de sud, nu mai poate fi asemănat cu animalul, sau cu planta, care crește, înflorește luându-și puterile de viață din aer și din pământ; el este mai curând asemenea *cristalului*, în liniștea lui, în claritatea, curățenia, armonia, izolarea, nemișcarea, neschimbarea și perfecțiunea lui.

Omul ajunge la ținta aceasta dacă renunță la toate pasiunile, dorințele și poftele sale; dacă ucide în sine tot ce e personal și întâmplător, dacă nimicește pe rând în sufletul său, omul, animalul, planta, până ce ajunge la piatra prețioasă, la *cristal*, care nu poate fi vătămat de nimic și rămâne curat, impersonal și veșnic.

In sud s'a putut desvolta acest ideal de sfințenie, întrucât lupta cu lumea din jur nu angajează decât o mică parte din puterea de viață a omului și acesta se poate deci concentra mai în voie asupra desăvârșirii sufletului său. Intrucât firea nu-l cheamă la luptă, omul din sud se poate îndrepta cu ușurință către orânduirea și curățirea propriului său suflet. In liniștea lumii ce-l înconjoară el are răgazul de-a cristaliza, pe când omului din nord, în cursul agitat al vieții și luptei de acolo, acest lucru îi este peste putință.

Contrazicerea de bază între acest ideal de sfințenie și între idealul de eroism dela nord stă în faptul, că eroul, ca soarele, afirmă timpul, pe când sfântul, ca cristalul, îl neagă; primul ideal vrea să treacă deasupra timpului, iar al doilea, cel eroic, umple timpul.

Pentru morala din nord, viața însemnează luptă, pentru cea din sud, suferință; de aceea viața pe care o afirmă eroul, sfântul o neagă.

Idealul de nord este o luptă continuă împotriva a tot ce contrazice pe om și viața, *idealul de sud este o renunțare generală sintetizată în monahism.* Deci, în sud, *pace veșnică* — în nord, *luptă continuă.*

Aceste două ideale sunt polii eterni ai moralității. Ele se complectează ca bărbatul și femeia, ca timpul și spațiul, ca forța și armonia, dinamica și statica, mișcarea și liniștea, răsboiul și pacea.

Cu toată contrazicerea lor profundă, ele sunt înrudite; și se înrudesc anume în atitudinea lor față de *utilitate.* — Atât pentru erou cât și pentru sfânt, nu utilitatea este ținta vieții; pe când pentru cei mai mulți oameni, cari nu sunt nici eroici, nici sfinți, folosul, utilitatea, rămân ca cele mai înalte valori.

Plăcerea și durerea rămân străine de faptele eroului și ale sfântului: idealul amândurora este *frumuseța sufletului;* eroul vrea să întărească sufletul și să-l desvolte — sfântul vrea curățirea și mântuirea lui.

Trad. de Preot Gh. SECAȘ.

VITRINA CĂRȚII

CRONICA LITERARĂ

Const. I. Emilian: ANARHISMUL POETIC, studiu critic. București. Institutul de arte grafice „Bucovina“.

Sinteza în domeniul istoriei și criticei literare, prin dificultățile de ordin informativ și redacțional pe care le implică, presupune o stăpânire desăvârșită a materiei și o putere călită în a o dispune și judeca; aceasta se câștigă numai după îndelungate studii și eforturi și este de obiceiu apanajul unui trecut literar. Complexitatea și fluiditatea, în sens bergsonian, a problemelor sufletești și a contingențelor, care le determină, se sbat îndărătnic contra formulelor și definițiilor, care-ar vrea să le strângă, depășesc adesea intențiile criticului și surprind prin spargerea, unde nu te-ai aștepta, a construcției arhitectonice. Cine încearcă o sinteză literară, trebue să aibă curajul de-a jertfi neapărat anumite aspecte și puncte de vedere, mulțumindu-se de multeori cu aproximații riscate. Orice îndoială, orice ezitare strică aici perspectiva, este în dauna ansamblului și constitue un „Schönheitsfehler„. Considerații de felul acesta devin de-o delicateță extremă atunci, când autorul își alege materialul din literatura contimporană, unde pasiunile și opiniile încă clocotesc, ca'ntr'o nebuloasă nediferențiată.

Domnul Const. I. Emilian, pe care desigur l-a neliniștit mult bizara floră poetică, răsărită după răsboiu în România-mare și a cărui formație intelectuală academică nu se împăca ușor cu această manifestație de energie poetică tumultuoasă, dar mai ales și *voită* și *artificială*, conținând foarte multă poză și farsă, s'a străduit, cumpănind bine toate greutățile, să-i prindă mișcarea într'o formulă generală și s'a oprit la ingeniosul titlu: *Anarhismul poetic.* Privită metodic, formula a fost nu numai ingenioasă, ci și salvatoare, un fir al Ariadnei în labirintul curentelor poetice; astfel puteau fi înglobate, disecate, catalogate și judecate, deși oarecum din afară, cele mai heterogene elucubrații, alături de adevărate noi valori poetice.

Domnia sa a procedat cu multă hărnicie, cu'n surprinzător aparat de informație și c'o desăvârșită obiectivitate și probitate la această ispravă herculeană, fără însă de a-și crea iluzia unei curățiri a grajdurilor lui Augias. Cartea dlui Emilian se împarte logic — exceptând mărturisirea de credință, cuprinsă în capitolul „Intre tradiție și noutate“ — în două părți: una informativă și alta de explicație la poezia românească. Nu ne permite spațiul să stăruim asupra celei dintâiu; ea este însă o lucrare în

deosebi minuțioasă și conștiincioasă și care, punând la contribuție aproape în totalitatea lor izvoarele, studii și articole de specialitate, rămâne cel mai prețios ghid literar românesc pentru cine ar dori să cunoască aspectele ideologice, complexitatea cauzelor determinante, doctrina, manierea și procedările tehnice, precum și realizările artistice din poezia contimporană. In privința aceasta cartea poate fi alăturată de monumentala lucrare a lui Soergel „Dichtung u. Dichter der Zeit".

In ce privește partea de aplicație, conform părerii noastre, cea mai personală a studiului, ar fi unele rezerve de făcut. Ea se cuprinde în capitolul VI. al studiului, întitulat „Reprezentanții anarhismului poetic" și în „Concluzii". Domnul Const. I. Emilian, făcând dovadă de multă perspicacitate, ne previne dela început asupra dificultății de încadrare a poeților noi. Se sprijinește pe procedările analoage, de multeori arbitrare, ale criticilor francezi și ne citează și exemple pe păreri deosebite referitor la unii dintre cei mai reprezentativi poeți moderni, români, Macedonsky, Arghezi, Minulescu, etichetați de critică când ca parnisieni, când cu romantici, sau simboliști. „De aceea, pentru a fi cât mai aproape de adevăr — citez pe autor — vom face două cadre mari elastice: extremiștii și moderații". Adevărat cadrele sunt foarte elastice și'n ele încap bine toți poeții și iconoclaștii, dela compatriotul nostru Tzara, întemeietorul dadaismului internațional, până la Arghezi, Bacovia, Blaga și Barbu; dar prin asemenea clasificare comodă nu se poate pătrunde în structura originală a lirismului românesc. Subîmpărțirea în: lirică minoră și lirică de virtuozitate din categoria „Moderaților" încă ni se pare că se oprește la caractere de suprafață și mai ales de ordin tehnic.

Psihologia, originalitatea și natura ultimă a poeților, analizați aici, pe care de acord cu dl Emilian îi considerăm de cei mai reprezentativi și de valoare, nu poate fi prinsă, decât parțial prin această procedare oareșcum artificială. Esența structurală a poeților nu rezultă natural, cum ne-am aștepta, dintr'o linie generală, impusă prin încadrare, din care motiv autorul se și vede mereu îndrumat de-a complecta prin alte criterii din afară analiza și caracterizarea, folosindu-se uneori de subtile reminiscențe dela cursurile dlui Dragomirescu (sau poate lucrarea a fost prezentată ca teză de doctorat?).

Regretatul P. Zarifopol într'un esseu despre „Metoda și stilul lui Proust" făcea o interesantă constatare, deosebind stilul discursiv, pentru public, deci social, binecrescut și inteligibil de stilul generațiilor de poeți, începând cu simboliștii până la poeții contimporani, care urmăresc numai scopurile egoiste ale artei lor. Citez din esseu: „Artistul european s'a desbinat de public, adeseori în formă ostilă și provocătoare, a început să-l disprețuiască pe față, și s'a făcut om singuratic, uneori foarte hapsân; s'a dedat fără rezervă meditației și visării independente de public, s'a făcut foarte învățat și misterios. Atunci s'a isprăvit cu stilul vorbit, elocvent sau amabil de dragul publicului. Artistul scrie pentru dânsul, ori pentru alți artiști, — publicul va înțelege dac'o putea, și-i va plăcea ori nu... De altfel acum ajungea a fi semn rău să placi publicului". Și mai departe: „Artistul vorbește singur sau, mai exact *gândește în vorbe;* el își urmează firul gândului și al visului, și mersul lui e subtil, minuțios, ciudat, e, în sfârșit, așa cum e gândul și visarea în adevăr, nedichisite de dragul publicului".

Cred că aceasta este psihologia cea mai veridică, din care rezultă *anarhismnl aparent* al poeților moderni. Iar dacă marii artiști, cari se găsesc printre ei, urmăresc visul, ceilalți, imitându-i își dau drumul fără rușine (expresia este din Zarifopol) în atitudini de farsă și poză, cu care vreau să sperie lumea.

Într'o altă ordine de idei, mi-se pare, că d-nul Emilian nu stărue de ajuns asupra filiației naturale a poeților noștri. Tudor Arghezi are rădăcini adânc înfipte în tradiția eminesciană. Bacovia a încetățenit simbolismul la noi, iar L. Blaga și I. Barbu au creiat școală printre tinerii poeți. Aici vina însă nu revine dlui Emilian, ci lipsei de monografii despre poeții moderni.

Dar, trecând peste aceste scăderi inevitabile într'o întreprindere așa de grea și delicată, studiul dlui Emilian rămâne prin claritatea expunerii, prin bogăția documentării și prin curajul obiectivității, o valoroasă contribuție la literatura noastră critică informativă.

P. DRĂGHICI

MAMINA, roman de *Al. Lascarov-Moldovanu.* Editura „Cugetarea". București 1933.

După atâtea pagini frumoase din alte volume anterioare, după „Viețile Sfinților", dl Al. Lascarov-Moldovanu face un dar prețios, ca de un frate bun, tuturor fraților Români, prin această minunată și creștinească carte, care îi va face pe toți care vor citi-o mai buni, mai dornici de o viață senină.

Am citit această carte cu aceeaș mulțumire și înduioșare, cu care am citit demult, înainte de răsboiu, „Două iubiri" de Agârbiceanu, resimțind tot ce poate răscoli în suflete, o lectură plăcută și sănătoasă.

E povestea unei vieți simple, curate, scurgându-se liniștită la țară, cu fiorii tinereții dornice de iubire, dornice de viață; e ca un imn al datoriei împlinite, către familie și Dumnezeu.

Simțim cu Irinuca, că „e atâta tinerețe în aer", simțim duhul câmpiei vrăjite, ce respiră pace și taină, în simfonia anotimpurilor, luminei și nopței, .. după tăria și iuțeala arcușului vântului, toate aceste mărețe

simfonii dând grandioasa cântare a câmpiei, în armonia care e desăvârșită ,... pentrucă la pupitru stă chiar bunul Dumnezeu".

Se scriu și se traduc multe cărți, bune și rele, deși se zice că se citește tot mai puțin, în aceste vremuri în care toți sunt pasionați după viteză, radio, cinema și sport, grăbiți să treacă prin școli, — Dumnezeu și dascălii știu cum! — să ajungă la situații, mai mult fără merit.

Puține cărți pot influența însă în bine, sufletul cititorilor, tineri — mai ales — dar și mai în vârstă, ca această carte căreia îi doresc să pătrundă în toate școlile și în mâinile cât mai multora.

Sunt gânduri și simțiri curate, cinstite, ca șirurile toarse din „lâna de aur a sufletului", din scrisorile ce și le scriu, ca logodiți, Irinuca și Ian. O viață liniștită, la țară, plină de iubire curată de familie, cu copilași ce vin, pe rând, să o însenineze, un prieten bătrân „nenea Ghi", un servitor bătrân, Moș Vasile, bun, credincios și simplu, meșter la toate, cu filosofia cuminte, resemnată, a țăranului, aducând pace în suflete, în clipe cât de grele, cu vorba lui domoală: *„om vide noi ci esti di făcut"..!*

... Se umple casa de copii și bucurie; Irinuca devine „Mamina" — (din Mama-Irina) — cum i-a spus Irinel și cum îi vor zice apoi cu toții.

Vin apoi ceasuri și zile de îndoeli, din cauza răutății și invidiei oamenilor, ce văd cu ochi răi fericirea altora...

Simți că fericirea adevărată nu se poate găsi decât în sânul familiei, nelăsând să pătrundă în liniștea căsniciei — ca s'o tulbure — prea mulți pretinși prieteni.

Vin vremuri turburi, griji, secetă sau prea multe ploi, fără rost, datorii ce cresc și amenință moșia, cu vânzarea, pe care însă o salvează un bun prieten, „nenea Ghi" — (cum îi zic copiii, în loc de nenea Grigore), — căruia îi dă spre vânzare, Mamina, bijutăriile păstrate ale familiei.

Simțim sufletul bun al lui moș Vasile, care îi aduce, în ajutor, economia lui, strânsă „pentru îngropăciune", „un sul boțit de gazetă", cu câteva mii de lei...

...Ceasuri grele de veghe și dureri, cu moartea lui Irinel. Dar sufletul se liniștește treptat, căci — „toate's dela Dumnezeu", cum zice bunul moș Vasile, mângâind-o cu vorba-i cuminte": *„că di plângi mult, să supără duhul celui plecat".*

Vin zilele triste ale răsboiului; Mamina a rămas cu doi copii mai mici, alți doi, cu tatăl, au plecat să-și apere țara, căreia, îi cade, eroic, jertfă unul din ficiori, Gri.

De pierderea copilului drag, se mângâie cu suflet creștinesc: „toată lumea a dat jertfe. Gri e jertfa noastră". Dar „Gri n'a murit. *A plecat*", spune colonelul lui, în scrisoarea în care povestește moartea eroică a lui Gri: „s'a dus în sânul luminei, din care se rupsese".

Ce blândă e resemnarea creștinească a Maminei, gândindu-se la copiii dragi pierduți, Irinel și Gri. Ea îi simte vii și neschimbați: Irinel bună și mângâietoare, Gri cu lumină pe fruntea largă.

„Chipurile copiilor ei, plecați în câmpiile albe ale văzduhurilor sufletești, veneau spre ea, aducându-i în divine surâsuri, o veste de lumină și de pace".

Mamina se gândise ades la moarte. Desigur nu se sfârșesc toate la pragul mormântului. Mintea nu poate primi ideea nimicului. Trupul se preface în țărână, — dar din acest trup, s'a ridicat *ceva*, în clipa morții.

Mamina e în biserică. Pornesc glasuri interioare spre altar, — și vin de acolo glasuri către lăuntrul, care le așteaptă.

Preotul bătrân, cu glas moale, cântă încet versetele, ca și cum ar silabisi cartea vieții: *Toate vor trece dar cuvintele mele vor rămâne. Iubirea nu piere niciodată.*

De câte ori, în biserică, rugându-ne cu suflet curat, coborându-ne în tainițele lui, pătrunși de credință, iubire și aduceri aminte din copilărie, am simțit, ca și Mamina, un fior de o nespusă duioșie în toată făptura, năpădind în piept, și sub pleoape, lacrimile smeritei recunoștințe!

Mai trec ani, Mamina a împlinit 60 de ani; se adună cu toții, copii, noră, ginere și copilașii lor, nepoțeii bătrânilor.

Câtă fericire și veselie în jurul lor!

E viața sfântă de familie, pe care toți ar trebui să o sfințească, pentrucă numai în ea găsești liniștea, după sbuciumul de toate zilele, în mijlocul răutății și egoismului omenesc. Impăcată și senină se încheie o viață de trudă, pe drumul cel drept, sbuciumată și îndurerată de multe ori, dar închinată binelui, frumosului și datoriei, așa cum grăește, către bunul Dumnezeu, duhul iubirii de o viață, dintre Ian și Mamina:

„Cu iubirea Ta, am întimpinat toate — cu iubirea Ta, am alungat tristețele și îndoielile — cu iubirea Ta am iubit.

„Ca niște fire de beteală de aur, așa s'au tors din iubirea cu care ne-ai învrednicit, șuvițe de viață nouă, copii din copii, până la sfârșitul vremei. Vor merge și ei în căile Tale. Și așa, în împăcare și iubire, să ne reîntoarcem, Doamne, din nou la Tine, întru slava Ta, cea fără de moarte".

Această carte poate — și trebue — să pătrundă în fiecare casă, în fiecare școală; și ne-am bucura să o vedem tradusă și în alte limbi.

Dr. D. A. OLARU-Cluj

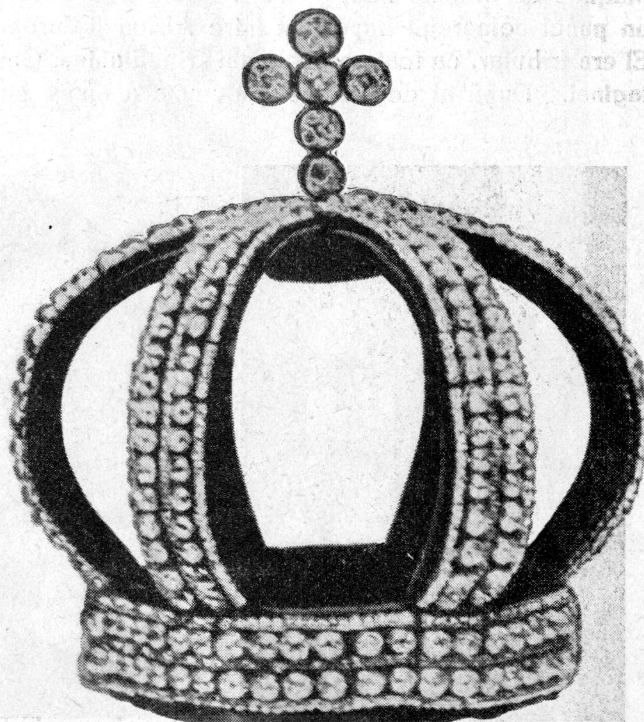
DE TOATE ȘI DE PRETUTINDENI

GHIVECIU

FABULOASA COMOARA A ROMANOWILOR, ajunsă pe mâna unui giuvaergiu londonez, e pe cale de a fi scoasă la licitație. Deocamdată e păstrată cu mare grijă în subsolul unei case a giuvaergiului. Ea poate fi însă vizitată de amatori, ca orice marfă expusă vânzării. Această bogăție enormă a țarului Nicolae al II-lea, mort în împrejurări atât de tragice, e compusă dintr'o mulțime de obiecte artistice de o valoare deosebit de mare. Intre cele mai frumoase, mai valoroase și mai importante din punct de vedere istoric se socotesc: *Potirul vechei catedrale din Petrograd,* care deși e din anul 1791, prin felul cum e lucrat, poate rivaliza cu orice obiect de artă modernă din această categorie. Ceeace îi ridică valoarea enorm sunt cele 1350 diamante, plus zecile de mii de pietricele scumpe așezate cu grămada pe suprafața lui. Neasemănat de orbitoare în bogăția ei de diamante este și *Coroana domnitorului tuturor Rușilor.*

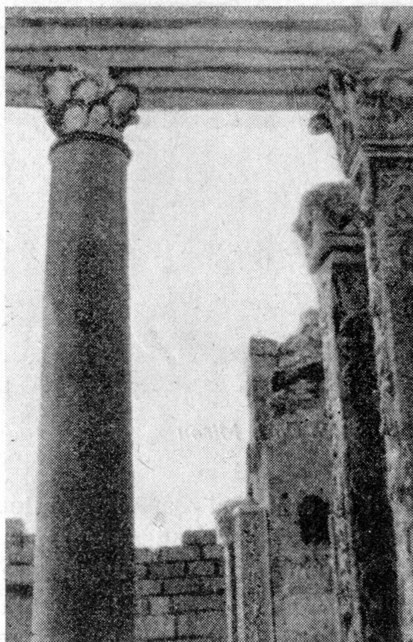

Potir încrustat cu pietri scumpe. (Catedrala din Petrograd)

Coroana țarului tuturor Rușilor

Sabia lui Petru cel Mare, fără de care acesta nu făcea un pas, este un alt obiect însemnat al acestei comori. Mânerul ei e presărat cu diamante minunate. *Cutia pentru tutun a țarului Nicolae* al II-lea, la care acesta ținea foarte mult, e caracteristică prin distribuția estetică a diamantelor în ornamentica capacului și a laturilor. Dintre giuvaericalele țarinelor amintim o răpitoare *broșă a țarinei Maria Fedorowna,* prevăzută cu perle alese, cu smaragde șlefuite desăvârșit și cu rubine impozante. Nu mai puțin artistică este și *diadema de diamante a ultimei țarine.*

Leptis magna: Palatul justiției cu colonade admirabil sculptate

Leptis magna: Una dintre cele 7 zeițe ale victoriei, cari alcătuiau arcul de triumf al împăratului roman Septimiu Sever

UN ORAȘ SUB NISIP. Intre multele săpături arheologice, cari s'au intreprins după răsboiu sub auspiciile guvernului italian este și desgropa-

rea oraşului *Leptis magna* din Nordul Africei. Acest oraş a fost întemeiat de Fenicieni şi şi-a ajuns epoca de înflorire pe timpul lui Septimiu Sever. Fertilitatea regiunii a ridicat în jurul oraşului Leptis magna o mulţime de orăşele mici şi mari. Oraşul a devenit un punct comercial important între Africa şi Europa. El era tributar, ca toate oraşele din Tripolitania, Cartaginei. După al doilea răsboiu punic a ajuns sub stăpânirea lui Maximinian, iar mai târziu a Imperiului roman. O inundaţie nămoloasă a fluviului Uadi Lebta, pe al cărui mal era zidit, a silit pe locuitori să-l părăsească. Arabii răsboinici l-au distrus iar dunele călătoare i-au acoperit rămăşiţele. Astăzi, pasiunea omenească pentru monumentele mărețe ale unei culturi dispărute nu cruţă bani şi muncă pentru a scoate la iveală dovezile neîntrecute.

L. B.

BAO DAI; Impăratul Anamului, crescut în Franţa s'a căsătorit cu Nguyen Hun Hao, vlăstar al unei distinse familii din Cochinchina, pe care a cunoscut-o în decursul studiilor la universitatea din Paris. (Vezi ilustraţia noastră de alături).

PENTRU TOŢI

Negru dacă e pământul
E că-i bun; şi pe femee
Când bărbatul şi-o alege,
Tot smolită să şi-o iee

(D. Anghel: Spaniole).

CE S'A ÎNTÂMPLAT IN LUNA TRECUTĂ

La noi

IN ziua de 21 Maiu (Sf. Constantin şi Elena) a avut loc, în dangăte de clopote şi cu mare sobor de preoţi în frunte Sanctitatea Sa patriarhul Miron, pioasa ceremonie a reînhumării osemintelor voevodului martir Constantin Basarab Brâncoveanu, în biserica Sf. Gheorghe din capitala ţării. A fost ultimul episod din odiseia rămăşiţelor pământeşti ale acestui mare Domn, care prin suferinţele şi jertfelnicia sa pentru credinţa străbună, ilustrează una din cele mai mărețe pagini din istoria neamului nostru. Cu acest prilej s'a comemorat şi împlinirea a 220 de ani dela miseleasca sa ucidere de turci.

Din negura vremilor apuse, se dsprinde silueta acestui Domnitor, nimbat cu aureola martirajului pentru legea strămoşească. Prin politica sa chibzuită, ferind ţara de răsboaie, a ridicat-o la un nivel cultural surprinzător pe acele timpuri. In lunga sa domnie de peste un sfert de secol, a ridicat şi restaurat multe lăcaşuri de închinare. Constantin Brâncoveanu este poate cel mai mare ctitor de biserici şi mănăstiri pe care l-a avut ţara românească. Pe timpul lui literatura bisericească a luat un avânt nebănuit. S'au tipărit o mulţime de cărţi bisericeşti în tiparniţele dela Znagov, Târgovişte, Bucureşti şi Râmnicul-Vâlcii, cărţi cari au fost răspândite în toate ţinuturile locuite de români. Prin această faptă a contribuit la menţinerea unităţii limbii, lucru care a avut fericite repercursiuni asupra formării idealului naţional înfăptuit în 1918. A sărit în ajutorul românilor din Ardeal, ademeniţi de uneltirile iezuiţilor şi ameninţaţi cu pierderea credinţei de către agenţii

I. P. S. Patriarh Miron

stăpânirii habsburgice. Dărnicia sa s'a întins departe, până la Tiflisul Iviriei, patria mitropolitului său Antim, unde a făcut o tipografie.

Constantin Brâncoveanu a avut un sfârșit tragic. Prin uneltirile competitorilor la tronul muntenesc, din porunca sultanului Ahmed este prins în Vinerea Patimilor, este dus la Țarigrad și închis, împreună cu cei 4 fii ai săi și ginerele său Enache Văcărescu, în temnița celor 7 tunuri. Aici sunt torturați aproape 4 luni de zile. In 15 August 1715 sunt decapacitați, iar trupurile lor aruncate în mare, cari, pe ascuns, au fost pescuite — nu se știe de către cine — și au fost duse la Halki în insula Prinkipo. Aici au stat până în 1720, când Marica Doamna a adus rămășițele lui Brâncoveanu în București și le-a îngropat în biserica Sf. Gheorghe. Nimeni nu a știut de lucrul acesta, descoperit, de curând cu ocazia unor reparații făcute acestei biserici. In timpul reparațiilor sicriul marelui Domnitor a fost așezat în paraclisul Patriarhiei. Reparațiile fiind terminate, osemintele domnului Constantin Brâncoveanu au fost reînhumate în ziua de 21 Maiu în biserica Sf. Gheorghe, care este ctitoria sa, spre veșnică și netulburată odihnă. *(Vezi clișeul de pe pagina 5).*

I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului

ADUNARILE EPARHIALE. In Dumineca Samarinencii toate eparhiile ortodoxe din cuprinsul țării

P. S. Episcop Nicolae

P. S. Episcop Roman

P. S. Episcop Grigorie

P. S. Episcop Vasile

și-au ținut adunările lor anuale. Reprezentanții clerului și poporului credincios au avut încă odată prilej să ia cunoștință de mersul vieții bisericești și să constate, că păstorii și cârmuitorii puși în fruntea instituției sacre își înțeleg chemarea și caută să și-o îndeplinească, cu râvnă și zel apostolic. In acelaș timp au avut prilejul să-și dea seama de marile greutăți ale zilei și de îndatorirea pe care fiecare mădular al Bisericii o are, de a contribui, în măsura puterilor sale, la înlăturarea acestor greutăți, pentruca viața neamului să între cât mai grabnic în epoca reîntremării sale spirituale.

Pentru scepticii cari credeau la un timp, că adunările eparhiale sunt în declin, actualele întruniri au alcătuit o categorică desmințire. Intr'adevăr aceste adunări rar au mai avut atâția membri prezenți și atâta interes în discuții, ca acum. O strălucită do-

vadă — între altele — că preoții și mireni de o potrivă înțeleg să se strângă tot mai mult în jurul sfintei noastre Biserici, care — cârmuită înțelepțește și sprijinită românește în silințele sale, — e chemată să fie și pe viitor, ceeace a fost în trecut: scăparea neamului nostru.

Tăiem la răboj faptul, cu firească bucurie.

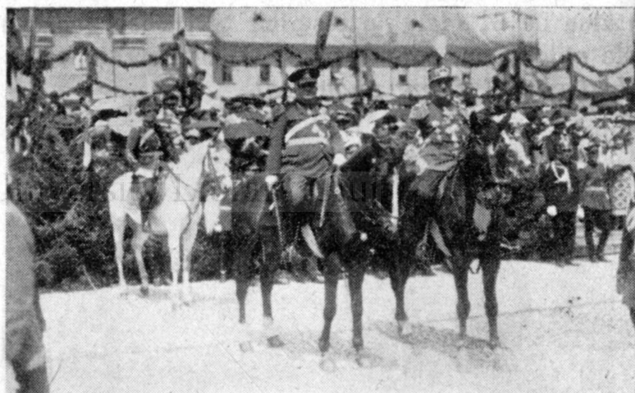
CRAINICUL IDEII NAȚIONALE. Dl O. Goga, eminentul poet și bărbat de stat, cutreieră centrele mari ale țării fluturând vijelios steagul ideii naționale menite să trezească neamul la o nouă viață. La Cluj, la Timișoara, la Lugoj, la Chișinău, la Brașov — pretutindeni e primit cu entuziasm și sărbătorit ca un adevărat profet al redeșteptării noastre naționale. Evanghelia lui e simplă și măreață: România a Românilor. Iar drumul la ea duce prin afirmarea conștientă a întreitului crez: național, creștin ortodox și dinastic. În viața particulară și în viața de stat de o potrivă. Cu acest crez cucerește dl O. Goga inimile.

Octavian Goga

10 Maiu în Sibiu. Tribuna autorităților

10 Maiu în Sibiu: Dnii Generali V. Economu, Comandantul Corpului VII armată și Șt. Orescovici, Comand. div. XVIII

Congresul „Tinerimii Române": Un grup de eleve

ZECE MAIU. Praznicul național al zilei de 10 Maiu a fost sărbătorit cu deosebită solemnitate în întreaga țară. El a fost un nou prilej ca neamul românesc să-și arete recunoștința față de mucenicii cari s'au jertfit pentru zidirea României Mari și să-și manifeste voința neclătită de a păstra neștirbită moștenirea scumpă a hotarelor țării întregite.

La Sibiu, după serviciul divin săvârșit în biserica catedrală, autoritățile eclesiastice, civile și militare, precum și toată obștea, s'au adunat în Piața Regele Ferdinand, unde în mijlocul entuziasmului general a avut loc defilarea impresionantă a tineretului școlar, a societăților și armatei.

SOCIETATEA „TINERIMEA ROMÂNĂ", care cuprinde pe elevii și elevele școalelor primare și secundare, ca și pe studenții universitari, organizează an de an concursuri de premii, în capitala țării. Concursurile acestea îmbie tineretului nostru un strălucit prilej de a se cunoaște între olaltă și de a-și cunoaște țara. Căci în afară de faptul că participanții

la concursuri văd capitala, societatea aranjează an de an o excursie cu premianţii, prin cele mai pitoreşti ţinuturi ale pământului românesc.

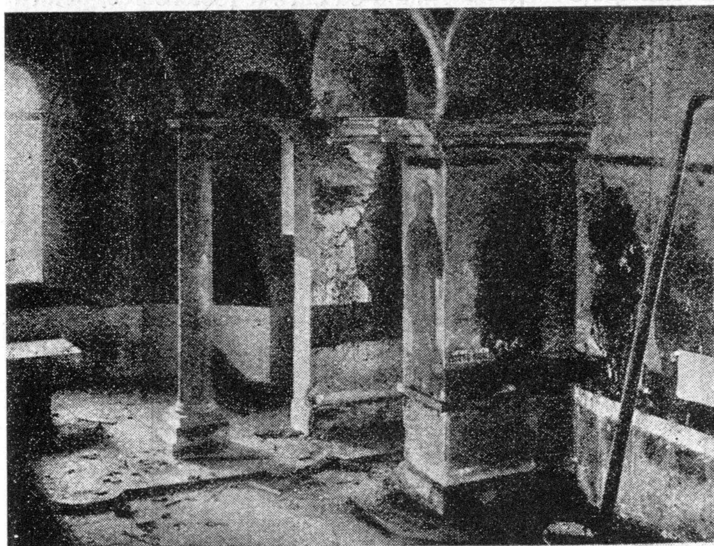
INSCĂUNAREA Prea sfinţitului episcop Dionisie Erhan al Ismailului s'a făcut Duminecă 13 Maiu a. c. La solemnitate au participat I. P. S. Mitropolit Gurie al Basarabiei, dl Dr. I. Anghelescu, ministrul instrucţiunii şi al cultelor, cu mai mulţi membrii ai guvernului, şi un impresionant număr de preoţi şi mireni din întreaga provincie dintre Prut şi Nistru.

Instalarea P. S. episcop Dionisie al Ismailului

INCENDIUL DELA BUZAU ŞI CAMPULUNG (MUSCEL). Datorită imprudenţei unor copii cari s'au jucat „de-a fumatul", un groaznic incendiu a mistuit un grup de edificii din cartierul negustoresc al Buzăului.

Un prăpăd de foc şi mai înfiorător a prefăcut în ruine un întreg cartier al oraşului Câmpulung (Muscel). Au ars 32 de clădiri, dintre cari biserica Mănăstirii Negru Vodă, Seminarul, Şcoala de cântăreţi, Orfelinatul şi Muzeul.

In decursul operaţiilor de salvare un copil de 11 ani a făcut adevărate acte de eroism, salvându-şi trei colegi din vâltoarea flacărilor.

Câmpulung: Biserica Negru Vodă, după incendiu

Buzău: După incendiu

La alţii

NOUA constituţie a Austriei. In luna trecută Austria şi-a dat o nouă lege fundamentală, care organizează statul pe baze corporatiste. Ea începe cu cuvintele: „In numele lui Dumnezeu" — cuvinte cari desvelesc din capul locului caracterul creştin al constituţiei austriace.

Marele eveniment a fost sărbătorit cu un firesc entuziasm în întreaga ţară.

LOVITURA DE STAT IN BULGARIA. Guvernul Muşanov al Bulgariei a fost răsturnat printr'o lovitură de stat regisată cu o deosebită iscusinţă. La conducerea ţării s'a instalat un guvern de dictatură în frunte cu generalul Gherghieff. Lovitura de stat a fost îndreptată împotriva partidelor politice şi îndeosebi împotriva partidului comunist care era destul de puternic în Bulgaria, având în parlament 40 de

deputați. Schimbarea de regim s'a făcut fără nici un fel de tulburare sau vărsare de sânge.

Principesa Maria Luisa, fiica suveranilor Bulgariei

MASARYK REALES PREŞEDINTE AL REPUBLICEI CEHOSLOVACE. Joi, 24 Maiu a. c., d-nul Thomas G. Masaryk a fost reales a patra oară preşedinte al tinerei republici cehoslovace. Nația cehoslovacă şi-a arătat încă odată, impresionant, dragostea şi recunoştința față de distinsul său fiu şi conducător.

Pentru cine nu cunoaşte drumul vieții octogenarului filosof şi bărbat de stat, dăm aici următoarele note sumare:

Masaryk este fiul unui vizitiu. După şcoala primară a fost dat la un potcovar să'nvețe meseria.

T. G. Masaryk

Proclamarea constituției la Innsbruck (Austria)

Întâmplarea a făcut ca ucenicul de potcovar, pe când, desculț şi murdar, ducea o vadră de apă, să fie observat de fostul său învățător, care — cunoscându-i distinsele lui aptitudini pentru carte — a stăruit ca tinărul Masaryk să fie înscris la liceu.

Prin intervenția unui preot a ajuns şi organist la o biserică, împrejurare care i-a înlesnit studiul la şcoală. Prin stăruința şi talentul său excepțional Masaryk a ajuns profesor universitar şi îndrumătorul cel mai ascultat al neamului său. Cehoslovacia de astăzi este în mare parte opera strădaniilor sale. Iată geneza entuziasmului cu care a fost reales, pentru a patra oară, preşedinte al statului pe care l-a creiat.

Giorgione: Laura

TABLOUL de sus este o operă a maiestrului italian Giorgione. Vechimea lui coboară până la începutul veacului XVI. El a fost descoperit de curând în Muzeul istoric de artă din Viena. Pentru a se descoperi pictura originală, s'a înlăturat o pictură mai nouă de pe suprafața tabloului. Tabloul este de o înaltă valoare artistică.

Viața veselă

CUVÂNT LUNG

Profesorul: Spune-mi un cuvânt lung.
Elevul: Gumilastic.
Profesorul: Mai lung nu găsești?
Elevul: Nu, fiindcă nimic nu se'ntinde ca gumilasticul.

LA TELEFON

— Bine, domnule, ești de-un sfert de cias în cabină și'ncă n'ai spus nici un cuvânt!

— Vorbesc cu nevastă-mea...

SOLUȚIE SIMPLĂ

Advocatul (către clientul său): E greu. Nu știu ce-aș putea spune pentru apărarea d-tale.

Clientul: Spune, de pildă, că d-ta ai săvârșit furtul.

E PLATIȚI!

Milică intră radios în salonul invitaților. Pantofii îi scârțâie, încât atrag privirea tuturor celor prezenți.

Costică-l ia la o parte și-i șoptește:

— Mi se pare că-s neplătiți.

— Te'nșeli! Atunci de ce nu scârțâie și pardesiul?

MĂCAR ÎN SOMN

Soția: Ar fi vremea să te desveți de a mai vorbi în somn.

Soțul: Nici nu-mi trece prin gând; e singurul timp, în care pot vorbi și eu.

DE CE NU MERGE MOSCOVICI LA NISA

Wasserman și Moscovici stau amândoi la masă, la o cafenea de lux.

— Moscovici, tu ai milioane acum, de ce nu te duci să petreci iarna la Nissa?

— Să lipsesc atâta vreme? Ca să zică toți, că Moscovici e la închisoare?

APRIL!

Bucătăreasa aleargă disperată la stăpâna ei:

— Coniță, am spart o farfurioară din serviciul de ceaiu!

— De ce n'ai grijit, știi bine că nu mai găsesc una la fel.

— April, april: nici n'a fost o farfurioară, ci serviciul întreg!

CE'NSEMNEAZĂ „PACE"

Profesorul de istorie vorbia despre răsboiu. Ajungând la sfârșitul expunerii sale întreabă: Știți voi, băieți, ce'nseamnă pace?
Moriț se ridică și răspunde, fără să fie întrebat: „După împrejurări. Uneori pace înseamnă o tablă de ciocolată, altădată — o vulpe argintie. Așa-i spunea tata unchiului meu".

LA TRIBUNAL

Judecătorul: Am șase martori cari te-au văzut când ai șterpelit geanta Doamnei.

Pungașul: Șase martori! Eu am 600 cari nu m'au văzut.

5—2=5

Profesorul: Ghiță, ai cinci mere. Două i le dai lui Victor. Ție câte-ți rămân?

Ghiță: Cinci!

Profesorul: Se poate?

Ghiță: Se poate, domnule profesor, pentrucă nu-i dau nici unul, că nici el nu mi-a dat când a avut...

DE-ALE COPIILOR

— De ce plângi? întrebă unchiul Niță.

— Mi-am pus pâinea mea unsă cu unt și miere pe scaun.

— Pentru asta nu trebue să plângi.

— Ba da, că e pe scaunul pe care șezi tu.

•

— Mimi, ai citit „o mie și una de nopți?"

— Noaptea nu mă lasă mama să citesc.

•

Lili merge cu tata să cumpere o păpuse.

— Ei Lili, vrei o păpușe îmbrăcată fetiță sau băiat?

— Gemeni, tată dragă.

•

— De câți ani ești?

— De șapte.

— Și ce vrei să te faci?

— De opt.

Mama întreabă pe Nicu: Te-ai spălat pe mâini?

Nicu: Da, mamă, du-te de vezi prosopul.

VIAȚA ILUSTRATĂ

REVISTA DE FAMILIE

APARE LUNAR

SUB AUSPICIILE „FRAȚIEI ORTODOXE ROMÂNE", SECȚIA SIBIU

ABONAMENTUL PE UN AN 200 LEI. PE O JUMATATE DE AN 100 LEI. UN NUMĂR 20 LEI

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: SIBIU, ACADEMIA TEOLOGICĂ „ANDREIANĂ"

ABONAMENTE SE POT FACE ȘI LA LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ, SIBIU

O creştinească rugăminte către cetitori:

Trimiteţi-ne cât mai grabnic abonamentul măcar pe a jumătate de an (100 Lei), sau restituiţi-ne revista!

ADMIN. REVISTEI „VIAȚA ILUSTRATĂ"

Autorii şi editurile cari vor să li se anunţe cărţile sau revistele în „Viaţa Ilustrată", vor trimite redacţiei noastre câte un exemplar din aceste cărţi sau reviste.

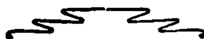
Recomandând „Viaţa Ilustrată" prietinilor D-Voastră, ne veţi ajuta s'o scoatem mai bogată şi mai ieftină.

Celuice ne face 10 abonamente plătite înainte, îi trimitem revista gratuit.

La trimiterea banilor pentru abonament rugăm să arătaţi şi numărul sub care primiţi revista.

TIPARUL TIPOGRAFIEI ARHIDIECEZANE SIBIU

IN ACEST NUMĂR:

O creștinească rugăminte către cetitori:

Trimiteți-ne cât mai grabnic abonamentul măcar pe-o jumătate de an (100 Lei), sau restituiți-ne revista!

ADMIN. „VIAȚA ILUSTRATA“

PENTRU COLABORATORI

Revista se pune sub tipar totdeauna la 15 ale lunei. Domnii colaboratori sunt rugați să-și trimită manuscrisele până la această dată. Rugăm articole scurte, scrise citeț, pe o singură pagină a hârtiei. Intrucât e posibil, dorim ilustrații (fotografii) la text. Ordinea articolelor e determinată de necesități tehnice, nu de alte considerații. — Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Primim spre publicare cronici despre evenimentele culturale și sociale din oricare parte a țării. Aceste cronici trebue să fie însă însoțite de fotografii.